

nova Delavska enotnost

številka 12 / letnik 57 / Ljubljana, 26. marec 1998

Glasilo

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

Prejšnjo soboto smo bili v Planici. Bili smo skupaj, bili smo močni, Peterka je tudi z našo pomočjo prišel na sam vrh. Če predpotopne zibelke našega nacionalnega ponosa ne bodo posodobili, se letošnje plezanje na vrh verjetno ne more ponoviti.

To soboto bomo z zastavami korakali po glavnem mestu. Naš namen bo bolj posodobitev kot povsem nova ureditev pokojninskega zavarovanja. Nobenega dvoma ni, da bodo tudi to

soboto naše zastave dovolj visoko, da bodo vplivale na želen razvoj zapleta, ki ga je zakuhala oblast, v skrbi zase, ne zaradi ljudi. V soboto pa smo na vrsti prav ljudje, tudi starejši od 65 let.

Zakaj pridejo na protestni shod 28. marca v Ljubljano

Sporna zlasti starostna meja

Večina delavcev našega podjetja je podpisala peticijo proti nekaterim predlogom iz bele knjige. Predlagane starostne meje zaradi izčrpanosti delavke in delavci ne bodo mogli doseči. Mladi bodo brez dela. Delo v tovarni je težko, delavcev, ki svojega dela ne morejo več opravljati, ni kam premestiti.

Janez Pižem, predsednik sindikata Univerzale Domžale

Povečanje starostne meje bo povečalo število invalidov

Večina delavcev je podpisala zahteve ZSSS proti reformi pokojninskega zavarovanja, prijavljajo se tudi za protestni shod. V podjetju imamo 24 invalidov, za katere je težko najti delo. Ker se obseg proizvodnje v Induplatih krči, bo verjetno prišlo še do novega zmanjšanja števila zaposlenih. Zaradi povečevanja starostne in delovne dobe bo invalidov še več, njihov položaj bo še težji, bolniških bo še več.

Vinko Kopic, predsednik sindikata Induplati Jarše

Moti zlasti izenačitev starostne meje

Zaposlene v našem vrtcu so podpisale peticijo in pridejo na protestni shod. Moti jih zlasti izenačitev starostne meje za moške in ženske, tudi 65 let se jim zdi preveč. Tudi pri nas bo v tem primeru več delovnih invalidov, socialna varnost zaposlenih bo zato manjša.

Jožica Kramar, predsednica sindikata vrtca Urša Domžale

Manjkajoči denar naj poberejo pri zasebnikih

Ker delavci nikakor ne bodo mogli delati do 65. leta, je predlagana reforma sporna. Že sedaj gre zelo malo delavcev redno v pokoj. Predlagane reforme delavci ne podpirajo, saj bo med njimi zaradi predlaganih sprememb še več invalidov. Država naj manjkajoči denar pobere od zasebnikov, saj z neplačevanjem davkov nelojalno konkurirajo tistim, ki plačujejo vse.

Jure Pečnik, predsednik sindikata As Domžale

Peticijo ZSSS proti štirim spornim točkam predlagane pokojninske reforme je podpisalo že veliko več kot 100.000 članov Svobodnih sindikatov in drugih zaposlenih. Kot smo obveščeni, jih bodo Dušan Semolič, Rajko Lesjak in drugi člani vodstva ZSSS prihodnji teden izročili predsedniku državnega zbora Janezu Podobniku. Fotografijo smo posneli v avli Doma sindikatov v Ljubljani, podpise pa so zbirali po vseh podjetjih in tudi na javnih mestih - ljubljanska območna organizacija ZSSS kar na Prešernovem trgu v Ljubljani.

Četrtekovo srečanje pred vladno palačo na Gregorčičevi ulici v Ljubljani je prejšnji teden pripravil sindikat trgovcev Slovenije. Bilo je v znamenju jabolk, zelenih, ki naj bi ponazarjale kislost vladnih reformnih namer. Ker je precej kisline še v zraku, bodo ta četrtek na istem mestu nastopili člani sindikata KNG. Ker so jim povedali, da aspirinov proti reformi ne smejo deliti in uživati na javnem mestu - dobijo se na recept - bodo reformatorje pozdravili z ledenim čajem, podkrepjenim s C-vitami.

Svobodna katedra na Pravni fakulteti v Ljubljani je prejšnjo sredo organizirala predavanje dr. Bojana Bugariča o reformah socialne, tudi pokojninske zakonodaje, zlasti o tem, ali pri nas ukinjamo socialno državo. Sogovornik (pogovarjali smo se ta torek) je poudaril zlasti, da je predlagana bela knjiga o pokojninski reformi le ena od možnosti, o katerih se govori v strokovnih krogih. Pri nas pa je po njegovem mnenju narobe zlasti to, da je videti, kot da je reforma že sprejeta in da razen sindikatov nima nobenega nasprotnika. K temu naj bi prispevala tudi blokada v medijih, saj tam z drugačnimi stališči, kot so v beli knjigi, sploh ni mogoče prodreti.

Pogovor z dr. Bojanom Bugaričem, asistentom na Pravni fakulteti, o ukinjanju socialne države

Kaj je bilo jedro vašega predavanja prejšnji teden?
Bugarič: Zlasti kritičen pogled na belo knjigo, ki ga v javnosti, z izjemo sindikatov in posameznikov (zlasti Mencinger, Nahtigal), ki jih lahko naštejemo na prste ene roke, ni mogoče opaziti. Mislim zlasti na intelektualno javnost. Podobno je tudi pri drugih reformah, saj je kritičnih pripomb neverjetno malo.

Z reformo, kot je zapisana v beli knjigi, se je mogoče strinjati le v izhodišču, da je sploh potrebna. Program, kot je pod taktirko ministra Ropa napisan v beli knjigi, je le eden od možnih načinov razmišljanja. Bela knjiga je sicer močno podprta s podatki, je tudi skladna s tem, kar je objavila Svetovna banka.

Na tujih univerzah, na katere se naša vlada tako rada sklicuje, so tudi ugledni strokovnjaki, ki mislijo dokaj drugače. Med njimi so zlasti Esping Andersen, Standing in Rogers. Na ameriških univerzah in med drugimi strokovnjaki ni niti približno tako velikega soglasja o tem, kar nam ponuja Rop. Ker teh različnih mnenj v naši javnosti ni, ljudje mislijo, da drugih poti sploh ni.

Ker nočem le kritizirati, moram belo knjigo pohvaliti vsaj zaradi temeljite priprave; dobro bi bilo, da bi tudi druge zakone podprli s tako obsežnimi analizami kot pokojninsko reformo.

In čemu v beli knjigi najbolj nasprotujete?

Bugarič: Na prvem mestu je tritebni sistem. Na drugo mesto bi postavil nujnost počasnih in postopnih sprememb. Zapisali so namreč, da bo drugi steber uveden postopno, sedanjí naložbeni sistem pa naj bi spremenili takoj.

Kaj pa je res nujno treba spremeniti?
Bugarič: Povečanju starosti se res ne moremo izogniti, tudi povečanemu številu zavarovalnih let ne. Vendar bi to morali spreminjati zelo postopno. Nikjer v svetu upokojitvene starosti ne spreminjajo naenkrat, ampak skozi daljše časovno obdobje. V Nemčiji bi za podaljšanje starosti za eno leto potrebovali deset let.

Kaj vas moti v predlaganem tristebnem pokojninskem zavarovanju?

Bugarič: Zlasti drugi steber. Vlada namreč trdi, da je nujna vsaj delna privatizacija pokojninskega zavarovanja. Da je ta pogoj za večjo gospodarsko rast. V beli knjigi so prav tu nedosledni, na enem mestu namreč pravijo, da med privatizacijo vsaj dela pokojninskega zavarovanja in gospodarsko uspešnostjo ni korelacije, sicer pa ves čas trdijo, da je privatizacija nujna. Ker za to ni dokazov, verjetno v to tezo le verjamejo - upajo, da bo tako. V Evropi je namreč zelo malo držav, kjer je privatiziran denar pomemben del pokojninskega zavarovanja. Med temi so le Anglija in Nizozemska, o Švici ni umestno govoriti, saj z nami ni primerljiva.

Ali naložbeno privatizirano pokojninsko zavarovanje odklanjate le zaradi odsotnosti pozitivnih izkušenj ali gre še za kaj drugega?

Bugarič: Uvedba drugega stebra je povezana z zelo velikimi stroški, zlasti zaradi dragih upravljalcev pokojninskih skladov. Honorarji za opravljanje del, v njih bodo prišle na plan zlasti mednarodne finančne ustanove, ki bodo kupile pokojninske sklade, bodo namreč zelo visoki.

S pokojninsko reformo hočejo reševati probleme neustrezne gospodarske politike

Pripravljalci so naložbeni steber utemeljevali tudi z izkušnjami Čila, je tam res vse zlato?

Bugarič: Čeprav je sprememba sistema v Čilu sprva spodbudila varčevanje in gospodarsko rast, ni povezava med privatizacijo pokojninskih skladov in rastjo gospodarstva v ničemer dokazana. Donosnost čilskih pokojninskih skladov je že dve leti negativna.

Možnost donosnih naložb privarčevanega denarja je odvisna od širšega makroekonomskega okolja. Tudi če bomo v Sloveniji imeli ogromno prihrankov, okolje za investicije ni stimulativno, kapitalski trg je zelo nerazvit, zato je zelo vprašljivo, kam naložiti denar. Menda so zaradi tega prišli do meni nerazumljivih predlogov, da bi večji del zbranega denarja plasirali na tuje finančne trge.

Bomo torej s svojimi prihranki financirali gospodarsko rast v tujih državah?

Znano je, da v razvitih državah za 80 odstotkov investicij uporabijo denar iz zadržanih zaslužkov - zlasti profitov podjetij. Kapitalski trgi so tu marginalni, saj se izživljajo v 'kazinu kapitalizmu'. Povezava med kapitalskimi trgi in ekonomsko rastjo je zelo rahla in nedokazana.

Je to le vaše mnenje ali tako trdijo tudi drugi strokovnjaki?

Bugarič: Novi glavni ekonomist Svetovne banke Stiglitz odsvetuje državam v tranziciji, da bi uporabile anglosaksonski model močnih kapitalskih trgov. Pravi, da bi namesto tega razvoj gospodarstva morale spodbujati zlasti banke, takšna je tudi tradicija na kontinentu.

Namesto da bi se vprašali, kaj je narobe z ekonomsko politiko, ki ne generira novih delovnih mest, ki nima razvojne vizije, so se odločili, da bodo pokojninski sistem reformirali prek noči in takoj dočakali gospodarsko rast.

Ni namreč dovolj, da trg uvedeš, zanj je potrebna tudi dobra regulacija. Če regulacije ni, pride takoj do špekulacij in prevar ter bogatenja nekaterih. Tudi kadra z ustreznim znanjem za vodenje takšnih zadev nimamo. Takšne spremembe se v gospodarski prostor ne morejo kar vsaditi, zanje je potreben čas. To kaže na veliko rizičnost uvajanja kapitalskih pokojninskih skladov, ki jih predlaga naša vlada.

Kapitalski skladi na kontinentu predstavljajo le zelo majhen del pokojninskega zavarovanja.

Zakaj je kapitalsko privatizirano zavarovanje pri nas še rizično?

Bugarič: Zlasti zato, ker postavlja v rizičen položaj najbolj ranljivo populacijo. Mogoče se pri nas s socialno državo rešujejo nekateri

Dr. Bojan Bugarič, asistent na Pravni fakulteti v Ljubljani, je študiral na univerzah UCLA, Harvard in v Madridu, kjer je tudi doktoriral. Tako kot med študijem se tudi sedaj ukvarja z reformami v državah, ki so iz socializma prešle v kapitalizem. Še posebej proučuje interakcije med gospodarskimi in političnimi reformami.

drugi problemi. Moja teza je, da se s predlagano pokojninsko reformo nekateri problemi splošne ekonomske politike prelagajo na pokojninski sistem. Namesto da bi se vprašali, kaj je narobe z ekonomsko politiko, ki ne generira novih delovnih mest, ki nima razvojne

V Ljubljano bodo prišli tudi drugače misleči

Maja bo v Ljubljani velika mednarodna konferenca o socialnih reformah v državah Srednje in Vzhodne Evrope. Poleg ekspertov iz vsega sveta bodo s svojimi izkušnjami sodelovali tudi strokovnjaki iz dežel, ki izvajajo reforme.

vizije, so se odločili, da bodo pokojninski sistem reformirali prek noči in takoj dočakali gospodarsko rast. Z vlado se strinjam, da je sedanji sistem veliko breme, zelo pa dvomim, tudi če bi reformo izpeljali tako, kot predlaga vlada, da bi to pripeljalo do razvoja. Če v makroekonomskem okolju ni drugih potrebnih mehanizmov, je težko pričakovati, da bo katerikoli ukrep povečal gospodarsko rast.

In s čim bi po vašem mnenju Rop moral začeti priprave na pokojninsko reformo?

Bugarič: Vlada bi se morala najprej vprašati, kakšno ekonomsko politiko ima. Ali ima ukrepe, ki bodo prostor pripravili za investiranje privarčevanega denarja. Če malo pogledamo okrog sebe, vidimo, da velikih investicij ni. Ne poznamo investicij, ki bi potrebovale 50 do 100 delavcev.

Pred pokojninsko reformo bi bilo treba začeti tudi z aktivno zaposlovalno politiko. Ni dovolj politiko imenovati aktivna, takšna je le, če res omogoča zmanjševanje brezposelnosti.

Naša vlada pozablja, da je treba brezposelne vrniti na trg delovne sile. Narobe je tudi, ko govorijo, da mora pasivne oblike pomoči brezposelnim zamenjati aktivna politika. Pravilno je namreč oboje kombinirati. V Skandinaviji dajejo za zmanjševanje brezposelnosti kar dva odstotka bruto družbenega proizvoda, mi pa veliko premalo. Naša vlada bo postala kredibilna šele, ko bo zmanjšala število brezposelnih.

O vašem predavanju mediji niso poročali, čeprav so menda nekateri novinarji pridno beležili. Je to slučajno?

Bugarič: Povsod po svetu, kjer razpravljajo o tako zahtevnih projektih, kot je reforma pokojninskega zavarovanja, so poleg nosilcev predlogov prisotni tudi tisti, ki mislijo in govorijo drugače. Naša vlada pa je k pripravam bele knjige pritegnila skoraj vso stroko. Mogoče so mediji tudi zaradi tega tako pristranski. Mislim, da je vladi uspelo doseči skoraj popolno medijsko blokado tistih, ki razmišljajo drugače. Morebitni kritiki se lahko obnejo le na posamezne poslance ali sindikate. Civilne družbe tukaj ni.

Lahko sindikati sploh kaj dosežejo?

Bugarič: Mislim, da pri sprejemanju novega pokojninskega sistema sindikati lahko igrajo zelo pomembno vlogo. Čež nekaj let jim bomo za to, kar bodo dosegli, verjetno zelo hvaležni. Na pokojninsko reformo namreč lahko vplivajo le sindikati, saj imajo stranke preveč drugih problemov, da bi se posvetile še temu. Če bodo sindikati našli skupni jezik, bodo vlado lahko prisilili k temeljitemu razmisleku.

Poznate ljudi, ki so sodelovali pri pripravljanju bele knjige, ste se z njimi že kdaj pogovarjali?

Bugarič: Imel sem priložnost le za razpravo s kolegico z naše fakultete. Bral pa sem članke Vodopivca in Stanovnika v tujih revijah. Moram reči, da se z njimi globoko ne strinjam.

Hvala za odgovore! **Franček Kavčič**

Vprašanja vladi RS

V zvezi s počitniškimi zmogljivostmi na Hrvaškem je Dušan Semolič ta teden v državnem svetu vladi RS postavil tale vprašanja:

1. Kako bo zavarovala premoženje, ki ga zaradi omejitev pri razpolaganju slovenska podjetja prodajajo pod ceno?
2. Kdaj bo vlada zbrala zahtevke prizadetih podjetij, ki so jim begunci poškodovali premoženje, in zahteve poslala Hrvaški v izplačilo?
3. Kako se bo vlada vključila v denacionalizacijske postopke na Hrvaškem, ki bodo v škodo slovenskih interesov?
4. Kateri organ pri Vladi RS bo popisal počitniške zmogljivosti na Hrvaškem?
5. Kdo bo preveril škodljive posledice prodaje počitniških zmogljivosti v sosednji državi?
6. Ali vlada razmišlja o odkupu počitniških zmogljivosti slovenskih podjetij na Hrvaškem, ki jih bodo podjetja hotela odtujiti?
7. Ali je ministrstvo za delo že pripravilo meddržavni sporazum o zaposlovanju s sosednjo državo?
8. Zakaj vlada ni sprejela hrvaške pobude za sklenitev posebnega sporazuma, ki bi urejal področje naših turističnih zmogljivosti na Hrvaškem?
9. Kako bo vlada zavarovala državno lastnino (počitniške zmogljivosti državnih organov in državnih podjetij) na Hrvaškem?

F. K.

O sodnih taksah bo razsodilo ustavno sodišče

Državni svet je ta teden sprejel zahtevo za oceno ustavnosti zakona o spremembah zakona o sodnih taksah. O razlogih za to zahtevo smo v prejšnji številki Nove Delavske enotnosti objavili članek Gregorja Mikliča Nove sodne takse so hud napad na pravno varnost zaposlenih.

Predlog za ustavno presojo, ki jo je državni svet izglasoval z zelo veliko večino, je pripravila njegova komisija za politični sistem. Dušan Semolič ga je utemeljil takole:

»Sprejeti zakon posega v klasično nalogo sindikatov, to je zagotavljanje brezplačne pravne varnosti članov. Bistveno povečanje sodnih taks in njihovo plačevanje v polnem znesku v večini individualnih sporov bo sindikatom skrajno otežilo opravljanje njihove vloge, kajti sindikati so tisti, ki so v precejšnji meri financirali stroške delavcev v individualnih delovnih sporih. Spre-

membe in dopolnitve zakona o sodnih taksah pomenijo bistveno nižjo raven pravne varnosti, ki je bila že dosedaj na izjemno nizki ravni. Če je Slovenija pravna in socialna država, potem je to dodaten argument za oceno ustavnosti zakona o povečanju sodnih taks.«

Zahtevi ustavnemu sodišču glede ocene ustavnosti je državni svet dodal še predlog, naj po potrebi izda začasno odredbo, s katero bo preprečilo škodljive posledice, ki bi nastale z izvajanjem tega spornega zakona. Pričakovati je, da bo ustavno sodišče o tem odločilo že v nekaj dneh.

F. K.

Pobuda državnemu svetu za vložitev predloga za razlago 51. in 160. čl. Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji

(Ur. l. RS, št. 67/93 in 39/97)

A. 51. člen Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (Ur. l. RS, št. 39/97) je med drugim bistveno vplival tudi na urejanje pravic delavcev v postopkih prisilne poravnave, saj je v 51. čl. določil način prenehanja delovnega razmerja delavcev, ki je drugačen od do sedaj poznanega instituta prenehanja delovnega razmerja trajno presežnim delavcem v skladu z zakonom o delovnih razmerjih. Žal pa je določilo nejasno in povzroča spore pri njegovi uporabi. Zakonodajalec bi zato moral odgovoriti na vprašanja, ali je program prenehanja delovnih razmerij iz 1. odst. 51. čl. zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji po vsebini identičen s programom razreševanja trajno presežnih delavcev po zakonu o delovnih razmerjih ali pa je potrebno sprejeti oba programa, in ali so v postopku določanja delavcev, ki jim bo prenehalo delovno razmerje, zaradi postopka prisilne poravnave pred prenehanjem delovnega razmerja varovane iste kategorije kot v primeru ugotavljanja trajno presežnih delavcev po zakonu o delovnih razmerjih (36c in 36. d čl.).

Državni svet naj državnemu zboru RS predlaga naslednjo razlago 51. čl. Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji:

Program prenehanja delovnih razmerij iz 1. odst. 51. čl. zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji je program, ki vsebuje opredelitev števila delavcev, ki jim zaradi finančne reorganizacije preneha delovno razmerje, delovna mesta, ki se zaradi finančne reorganizacije ukinejo, in rok prenehanja delovnega razmerja za vsako od delovnih mest. Program prenehanja delovnih razmerij vsebinsko ni enak programu razreševanja presežnih delavcev po 35. čl. zakona o delovnih razmerjih. Delodajalec zato mora poleg programa prenehanja delovnih razmerij pripraviti tudi program razreševanja presežnih delavcev v skladu s 35. čl. zakona o delovnih razmerjih, upoštevajoč posebnosti, urejene z 51. čl. zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, torej kriterije (5. odst.) in odpovedni rok (6. odst.). Določila zakona o delovnih razmerjih, ki se uporabljajo za prenehanje delovnega razmerja zaradi ugotavljanja trajno presežnih delavcev, se uporabljajo tudi v postopku prisilne poravnave, kolikor z zakonom niso izrecno drugače določena.

B. 2. odstavek 160. člena Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji

Drugi odstavek 160. čl. določa, da se kot stroški stečajnega postopka poravnava določene obveznosti stečajnega dolžnika do njegovih delavcev. V praksi je pravica do plačila glavnice opredeljenih terjatev nedvomna, medtem ko izplačilo obresti ni dorečeno in je praksa različna.

Državni svet RS naj državnemu zboru RS predlaga naslednjo razlago 2. odst. 160. čl. zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji:

Kot strošek stečajnega postopka po 2. odstavku 160. čl. zakona o prisilni poravnavi in likvidaciji se poravnajo poleg glavnice obveznosti tudi pripadajoče obresti.

Državnemu zboru predlagam, da mojo pobudo sprejme in v skladu z 208. – 212. čl. Poslovnika o delu državnega zbora predlaga državnemu zboru sprejem avtentične razlage zakona.

Albert Vodovnik, državni svetnik

Pogovor z Albertom Vodovnikom, predsednikom SKEI

Belo knjigo naj vlada umakne

Kako ocenjujete spremembo na čelu Slovenskih železarn, ki ste jo zahtevali tako dolgo, da ste jo tudi izsilili?

Vodovnik: Prvi koraki novega šefa, z njim smo opravili tudi prve pogovore, kažejo, da bo upošteval naše listine, zlasti kolektivno pogodbo dejavnosti. Pričakujemo, da bo suspenz kolektivne pogodbe tudi formalno umaknil.

Za nas je pomembno tudi to, da sanacije ne bo gradil na stečajih, zapiranju tovarn, zmanjševanju delovnih mest in zniževanju plač. Čeprav upamo, da bo tako tudi ostalo, bomo razvoj spremljali in po potrebi tudi ukrepali.

Problemi niso le v železarstvu, ampak tudi v drugih dejavnostih kovinske in elektroindustrije, zelo hudo je tudi na nekaterih območjih. Kako boste delovali, da bi zaposlenim bolj pomagali?

Vodovnik: Imate prav, saj smo prejšnji teden v Pomurju ugotavljali, da kovinarska dejavnost še naprej usiha, tudi položaj še zaposlenih se slabša. Vodstva podjetij vedo, kako dolgotrajni so sodni postopki, poznajo tudi nemoč inšpekcije. Zaradi tega nekatera poslovodstva namerno kršijo zakone in kolektivne pogodbe. Očitno je, da SKEI ne občutijo povsod enako. Naš cilj je, da bi nas čutili povsod enako, da bi se našega sindikata bali.

Prva znamenja kažejo, da bo novi prvi človek Slovenskih železarn upošteval veljavno kolektivno pogodbo dejavnosti. Kongres SKEI bo 17. junija v Ljubljani. Kovinarji bodo množični tudi na protestnem shodu to soboto.

SKEI je že organiziral več protestnih shodov, sodeloval je tudi na vseh

Albert Vodovnik

protestih ZSSS. Boste zraven tudi tokrat, ko gre za pokojninsko reformo?

Vodovnik: Belo knjigo smo tudi sami temeljito preučili. Pozanimali smo se tudi pri naših kolegi v tujini, še posebej smo spoznali rešitve iz Švice, Švedske in Nemčije. V beli knjigi nam vlada ponuja rešitve, ki jih mednarodni kapital skuša vsiliti tudi drugim državam v tranziciji. Vendar kapitalskega sklada, zaradi velike rizičnosti, ne sprejemajo niti v Rusiji.

V SKEI se zavzemamo le za spremembe sedanjega pokojninskega zavarovanja, za njegove izboljšave. Novega pokojninskega sistema se bojimo tudi zaradi slabih izkušenj s privatizacijo, položaj delavcev je namreč le poslabšala.

Povrh vsega se avtorji bele knjige tudi sprenevedajo, ko govorijo o fleksibilnem upokojevanju. V industriji delavci ne bodo dočakali polne starosti, v pokoj bodo še naprej odhajali precej pred 65. letom. Nova upokojitvena starost bo koristila le izbrancem.

Protestnega shoda se bomo zaradi vsega tega udeležili tudi kovinarji, saj moramo vladi tudi mi povedati, naj belo knjigo umakne in začne pripravljati le reformo sedanjega pokojninskega zavarovanja.

F. K.

Tasič drži besedo

Uprava Slovenskih železarn je 20. marca razveljavila sklep, sprejet 10 dni prej. Nova uprava torej ne soglaša z odpovedjo kolektivne pogodbe dejavnosti kovinskih materialov in livarn ter kovinske in elektroindustrije Slovenije. Uprava še meni, da bi bilo treba začeti pogajanja le o uskladitvah normativnega dela kolektivne pogodbe.

O tem bomo veliko govorili tudi v pripravah na kongres. Naš glavni cilj bo krepitev naše stroke na terenu, saj je zlasti tam treba delavcem konkretno pomagati.

Torej ste priprave na kongres že zastavili tako v organizacijskem kot vsebinskem pogledu?

Vodovnik: Kongres bo 17. junija v Ljubljani, v Smeltovi dvorani, zanj smo razdelili že skoraj vse naloge. Ve se, kaj mora kdo narediti, tudi roki so določeni. Uspešnost kongresa je v veliki meri odvisna od pogajanj o aneksu naše kolektivne pogodbe.

In kakšne cilje ste si zastavili pri vaši pogodbi?

Vodovnik: Najprej bomo skušali uskladiti določbe kolektivne pogodbe, ki niso skladne z novimi zakoni. Radi bi izboljšali nekaj določb, s katerimi bi nekatera vprašanja uredili boljše kot v sedanji pogodbi. Zavedamo se tudi, da delodajalci želijo zmanjšati raven nekaterih pravic, v zvezi s tem na SKEI izvajajo že zelo močan pritisk. Cilj SKEI je seveda evropska plačna politika, saj brez nje ne moremo v Evropo. Če delodajalci o tem ne bodo hoteli nič slišati, se bodo obrnili tudi na vlado. Če že pripravljajo načrte za vstop v EU, bi bilo prav, da plačne politike ne izpusti.

Peti teden stavke v Papu Intelu

Kot nam je povedal **Albert Vodovnik**, bi delavci Papa Intela prihodnji ponedeljek lahko začeli ponovno delati, če bo nadzorni svet prej spremenil zanje sporno odločitev o prodaji njihove tovarne. V tem tednu pričakujejo tudi plačo za februar.

Koordinacijo med udeleženci spora, predsednikom nadzornega sveta in direktorjem je prevzel državni sekretar za industrijo Boris Suštar. Ta naj bi še to sredo pripravil predlog rešitve spora.

V nevarnosti so tudi druge zanimive lokacije

V SKEI poznajo tudi potek privatizacije v bivši Vzhodni Nemčiji. Marsikatero tovarno so tam kupili le zaradi tega, da so kasneje tržili in se okoristili z njenim zemljiščem. Vodovnik zaradi tega opozarja, da se lahko to, kar se je zgodilo delavcem Papa Intela, zelo kmalu ponovi tako v Stegnah kot kje drugje.

Vodstvo SKEI je prepričano, da imajo stavkajoči delavci prav, ko zavračajo selitev v Kranj, saj tamkajšnja lokacija za njihovo proizvodnjo ni usposobljena. Poleg tega je direktor s prodajo tovarne kršil tudi dolžnost obveščanja zaposlenih, ki so tudi drugi največji lastnik. Svet delavcev bi lahko na prodajo dal veto.

Vodstvo SKEI zaradi vsega tega pričakuje, da bo nadzorni svet preklical sporno prodajo tovarne in jo izničil. Od predsednika nadzornega sveta Davorina Sadarja pa SKEI pričakuje, da bo v Pap Intel vložil denar potreben za ponoven zagon dosedanjih in uvedbo novih programov. Glede na vse, kar je direktor Marko Bratina naredil narobe, je nadzorni svet dolžan imenovati novega človeka, ki bo podjetje vodil kot dober gospodar. Vodovnik še opozarja, da naša država na žalost nima nobenega organa, ki bi lahko direktorja in predsednika nadzornega sveta prisilil k drugačnemu ravnanju. Če bi ga imeli, bi bila stavka v Papu Intelu že zdavnaj končana.

F. K.

Število brezposelnih kovinarjev v Podravju se še povečuje

V Podravju je med vsemi gospodarskimi panogami kriza najbolj prizadela delavce v kovinski in elektropredelovalni industriji. Od leta 1989 do danes se je samo v tej panogi v Podravju število delovnih mest zmanjšalo za več kot 13.000. O sedanjem položaju zaposlenih v kovinski in elektroindustriji smo se pogovarjali s sekretarjem območnega odbora Sindikata kovinske in elektroindustrije v Podravju Edijem Ozimičem.

“Čprav so se razmere v kovinski in elektropredelovalni industriji v Podravju v zadnjem obdobju nekoliko umirile, še vedno ni mogoče reči, da se je plaz stečajev in odpuščanja delavcev zaustavil,” pravi Edi Ozimič. “Sicer pa je moralo od leta 1989 do danes v Podravju v stečaj 54 srednje velikih in velikih kovinskopredelovalnih podjetij, v katerih je imelo delo več kot 10.000 delavcev. Ker so delavce odpuščala tudi druga podjetja, je na našem območju ostalo brez dela in zaposlitve več kot 13.000 kovinarjev.”

Stečaji po tekočem traku

“V minulih letih so podjetja propadala kot po tekočem traku. Med drugimi so morala v stečaj tudi naslednja podjetja: Atmos iz Hoč z 285 zaposlenimi, Centrovod iz Lenarta z okoli 100 delavci, Cement s 73 zaposlenimi, Cevovod s preko 300 zaposlenimi, EEK Montaža z 91 delavci, Elektrokovina s 3500 delavci, Elkom TSN z blizu 400 zaposlenimi, EMI Poljčane z 200 delavci, Ferromot s sedmimi hčerami z več kot 300 zaposlenimi, Hidromontaža z blizu 700 zaposlenimi, Iskra Releji Makole z 200 delavci, Jeklo Ruše s 300 zaposlenimi, Karoserist s 180 delavci, Klemos s 150 zaposlenimi, štiri Metalnine hčere s preko 1100 zaposlenimi, delniška družba Tam in 15 odvisnih družb s preko 7000 zaposlenimi, tri hčere Tovarne dušika Ruše z več kot 300 zaposlenimi, pet družb koncerna TVT z blizu 1000 delavci in še in še bi lahko našteval,” pravi Ozimič.

“Nekatera podjetja so zabredla v take težave, da niso imela oziroma nimajo dovolj denarja

niti za to, da bi sodišču sama zase predlagala uvedbo stečajnega postopka. Zato je moral nekaterim podjetjem pri tem pomagati Skei. Tako je denimo Skei dal denar za uvedbo stečajnega postopka podjetju Eureka. Podjetjema Min in Unigit iz Ruš pa je po posredovanju našega sindikata denar za uvedbo stečajnega postopka zagotovila občina Ruše. Kljub temu pa okoli 30 delavk in delavcev Unigita še vedno čaka na uvedbo stečajnega postopka. Agonija v tem podjetju traja že leto in pol.”

Plače po kolektivni pogodbi, vendar z zamikom

Po Ozimičevih besedah ta čas v kovinski in elektropredelovalni industriji v Podravju posluje 100 podjetij, v katerih je zaposlenih skupno 8000 delavcev. Med njimi je veliko novih manjših podjetij, v katerih dela od 15 do 30 delavcev.

“V veliki večini podjetij prejema delavci plače po kolektivni pogodbi. Žal pa številna podjetja izplačujejo plače z zamikom, vendar delavci to strpno prenašajo, saj si prizadevajo za ohranitev čim večjega števila delovnih mest,” pravi Ozimič. “Več problemov je z izplačevanjem regresov za letni dopust. Mnogi delodajalci izplačujejo delavcem regres v več obrokih in v bonih.”

“Delodajalci plače bolj ali manj redno usklajujejo z eskalacijsko lestvico, vendar pa mnogi hkrati s plačami administrativno dvigujejo tudi norme.”

Po Ozimičevih besedah delodajalci praviloma delavce razporejajo v najnižje tarifne razrede in še to le za določen čas. “Več kot polovica delavcev v kovinski industriji v Podravju je ta čas zaposlenih za dobo enega ali dveh mesecev, redkokdaj za šest mesecev. Pred desetletjem je bilo na našem območju v kovinski in elektroindustriji za nedoločen čas zaposlenih preko 20.000 delavcev, sedaj pa jih je

manj kot 4000 in še enkrat toliko jih je zaposlenih za določen čas. Število brezposelnih kovinarjev pa se še povečuje.”

1200 novih članov Skei

“Čedalje več delavcev ugotavlja, da se za svoje pravice sami ne morejo učinkovito boriti. Če niso v sindikatu, so na milost in nemilost prepuščeni delodajalcu. Zato se je v zadnjem času v naš sindikat vključilo veliko novih članov. V letu dni se je v SKEI na novo včlanilo 1200 delavcev iz Podravja. SKEI je usta-

Bodo Tam prodajali po delih?

Na okrožnem sodišču v Mariboru so prejšnji teden prvič prodajali nepremično in premično premoženje nekdanjega Tama v celoti. Ker so za to premoženje zahtevali najmanj 27 milijard tolarjev, se zanj ni javil noben kupec. Premoženje bivšega Tama so pred časom sodni cenili ocenili na 286.555.960 mark, pri tem pa niso vštete zaloge in različni poslovni vložki.

Zanimivo je, da za nakup premoženja bivšega Tama v celoti ni pokazala interesa niti država, ki je največji upnik Tama, saj ji dolguje 18 milijard tolarjev. Terjatve vseh upnikov do delniške družbe Tam in odvisnih družb pa znašajo okoli 46 milijard tolarjev. Na dražbi se prav tako ni pojavil noben strateški partner, ki bi pokazal interes za to, da bi v bivšem Tamu organiziral proizvodnjo motorjev in avtomobilov oziroma večjih komponent za avtomobilsko industrijo.

Stečajni senat bo v naslednjih dneh moral odločiti ali bodo premoženje bivšega Tama še naprej ponujali v celoti in za nižjo izključno ceno ali pa ga bodo morda začeli prodajati po deli. V tem primeru je zelo negotova usoda 13 novih družb, ki danes poslujejo na lokaciji bivšega Tama in imajo proizvodne prostore in tehnološko opremo v najemu od delniške družbe Tam in odvisnih družb v stečaju. Omenjene nove družbe, od katerih jih je pet že privatiziranih, druge pa so še v lasti Slovenske razvojne družbe, dajejo delo skoraj 1500 delavcem.

T. K.

Kdo bo kupil prostore nekdanjega Emija?

Čprav je stekel stečajni postopek za Emi iz Poljčan že 22. avgusta leta 1994, stečajni upraviteljici Alenki Gril še ni uspelo prodati proizvodnih in poslovnih prostorov tega podjetja. Tako tovarna, v kateri je delalo več kot 240 ljudi, že četrto leto sameva.

Medtem ko stečajna upraviteljica poskuša prodati prostore nekdanjega Emija, pa delavci zaman čakajo na poplačilo svojih terjatev, ki so jih prijavili v stečajnem postopku. Te niso majhne, saj delavci več let niso prejeli plač po kolektivni pogodbi, pet mesecev pred uvedbo stečajnega postopka pa sploh niso dobili ničesar.

Zares je škoda, da v prostorih nekdanjega Emija še vedno ni stekla kakršna koli proizvodnja, saj je v Poljčanah in okolici veliko brezposelnih delavcev, ki bi bili pripravljeni poprijeti za vsako delo.

T. K.

novil tudi več novih podružnic v podjetjih,” pojasnjuje Edi Ozimič.

Delavci v proizvodnji ne bodo mogli delati do 65. leta

Kako pa delavci komentirajo predlagano reformo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja? “Večina delavcev v proizvodnji se zaveda, da do 65. leta ne bodo mogli delati. Prav tako delavci ne podpirajo takšnega sistema pokojninskega zavarovanja, ki bi temeljil na kapitalnem skladu. Res pa je, da se mnogi delavci pravzaprav niti nimajo časa posebej poglobljati v predlagano reformo pokojninskega zavarovanja, saj so preveč obremenjeni z vsakodnevno bitko za preživetje. Zato si moramo sindikalisti prizadevati, da bi delavce čim bolj konkretno in celovito informirali o predlaganih rešitvah in naših zahtevah,” poudarja Edi Ozimič.

T. K.

V zadnjih mesecih se od objave predloga združenja delodajalcev, naj se spremeni zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij, razplamteva boj mišljenj in prepričanj o potrebnih spremembah tega zakona. Medtem ko so delodajalci prepričani, da so pravice zaposlenih do sodelovanja pri upravljanju prevelike in zato upravljanje podjetij ovirajo (ovirajo pa tudi dotok tujega kapitala), v združenju svetov delavcev menijo, da bi bilo treba zakon v marsičem dopolniti, da bi bilo soupravljanje zaposlenih še bolj učinkovito. Marsikateri poznavalec pa meni, da bi bilo vredno počakati s spremembami še nekaj let, saj bi potem praksa navrgla našim razmeram najbolj primerne rešitve. To še posebej

solidarnosti ter sodelovanja v obliki socialnega partnerstva. Le usklajenost vseh interesov da najboljše rezultate. Zato namesto da govorimo o različnosti interesov lastnikov kapitala in dela, raje razmišljamo, kako bi oblikovali strategijo sodelovanja. Partnerska podjetniška kultura in organiziranost, ki upošteva človeka in temelji na medsebojnem zaupanju, sta temelja uspeha. V Sloveniji tehnološka opremljenost po mnenju nekaterih naših strokovnjakov ni mnogo manjša kot v Nemčiji, zaostajamo pa zaradi pomanjkanja socialnega kapitala, psihološko-socialnih vrednot, ki so zelo dobro razvite in upoštevane v razvitih državah. V podjetjih v razvitih državah vlada kljub zasebnemu lastništvu zaupanje med zaposlenimi in lastniki, ki imajo skupni cilj in skupaj rešujejo probleme. To prispeva k inovativni družbi, ki ustvarja večjo novo ustvarjeno, dodano vrednost...«

»Združenje svetov delavcev predlaga, naj bi bil delavski direktor enakopraven član vodstva

Držimo se preizkušanih modelov

Delavski direktor Zavarovalnice Triglav d. d. Franc Škufca o tem, kakšnega delavskega direktorja bi pri nas potrebovali

velja za eno najbolj spornih področij veljavnega zakona o soupravljanju, o statusu in pristojnostih delavskega direktorja. Skratka, praksa naj kroji zakone, ne obratno! Zato smo se v časniku odločili pogledati, kakšne rešitve glede delavskega direktorja je prinesla praksa. Pred kratkim smo se pogovarjali z delavskim direktorjem kranjske Save Maksimiljanom Fijačkim, tokrat pa smo za sobesednika imeli delavskega direktorja Zavarovalnice Triglav d.d. Franca Škufca.

Najprej smo ga povprašali, kakšne vrste delavski direktor je: menedžer, kot član uprave odgovoren za neko področje, ali le zastopnik delavcev; profesionalc ali nepoklicni delavski direktor?

V Zavarovalnici Triglav, ki je razmeroma velika firma, saj nas je zaposlenih okoli 2200, in smo tudi uspešna firma, imamo soupravljanje uvedeno vseh, imamo svet delavcev, kakor tudi odbore delavcev po organizacijskih enotah,« je začel pripovedovati Franc Škufca. »Vpeljali smo tudi funkcijo delavskega direktorja. Lahko rečem, da smo imeli soupravo med prvimi in da sem tudi jaz eden prvih delavskih direktorjev v Sloveniji. Sem polno zaposlen, s plačo člana uprave, ki pa so pri nas različne glede na področje, ki ga pokrivamo.

V naši firmi je delavski direktor član uprave, ni pa operativno pristojen za kadrovske socialno področje. Glede na funkcijo delavskega direktorja pa me še kako zadevajo vsa vprašanja odnosov med delodajalcem in zaposlenimi oziroma urejanje pogojev dela, vprašanja soupravljanja in plačna problematika.«

»Kakšna plačna problematika? Ta je vendar stvar sindikata...«

»Ker je vprašanje plač eno temeljnih vprašanj razmerij med delodajalci in zaposlenimi, moram tudi jaz dati svoj prispevek k razreševanju problematike plač in drugih prejemkov. Upravi prdlagam ureditev posameznih vprašanj s tega področja.

Moj status je podoben statusu večine delavskih direktorjev v Sloveniji. Vsi so člani uprave, večina pa ni neposredno odgovorna za kadrovske-socialno področje, ampak se ukvarja s kako drugo problematiko. Jaz sem pristojen tudi za investicije, ki so povezane s pridobivanjem in urejanjem poslovnih prostorov za potrebe Zavarovalnice Triglav.«

»Vaša vizija funkcije delavskega direktorja?«

»Delavski direktorji imamo skupno koordinacijo in smo v zvezi s pripravo zakonodaje lani seznanili zainteresirane strani, pripravljale prdlgov sprememb, sindikate, in predstavnike vlade z našo vizijo rešitev, ki bi zagotavljale uspešno delo delavskih direktorjev...

Zagovarjamo vlogo in funkcijo delavskega direk-

torja v smislu nemške zakonodaje in prakse. Njihov sistem smo deloma kopirali, poleg tega je ta funkcija v nemški praksi izdelana, iz njihovega primera se lahko nekaj naučimo. Zato se mi zdi nesmiselno iskati originalne rešitve, temveč bi se morali prilagoditi zlasti praksi države, s katero imamo največ poslovnih stikov in ki se tudi lahko pohvali z uspešnostjo svojega modela soupravljanja.

Delavski direktor naj bo polnopraven član uprave, skrbi naj za usklajevanje interesov med delodajalci in delavci. Torej mu morajo zaupati delavci kot tudi delodajalci, delničarji. Sedanja ureditev v zakonu je izpeljana nedosledno: delavski direktor je član uprave z vsemi pravicami in obveznostmi članov uprave, hkrati pa zastopnik interesov delavcev. V praksi se je dalo poudarek predvsem na to, da je zastopnik interesov delavcev. Ta funkcija pa se v praksi lahko zmanjša na zgolj tajniška opravila za svet delavcev. Menim, da delavski direktor ne more biti čisti zastopnik interesov delavcev, ker je tudi član uprave in ga imenujejo lastniki. Zato mora biti odgovoren tudi lastnikom. Če nima njihovega zaupanja, ne more biti član uprave, ker ga nadzorni svet preprosto ne bo imenoval. Struktura oziroma številčno zastopstvo delavskih predstavnikov v nadzorih svetih pa ni tolikšno, da bi ti diktirali rešitve. Zaradi tega poudarjam, da morata delavskemu direktorju zaupati obe strani in mora skrbeti za usklajevanje interesov obeh. V skladu s tem se ravnam tudi pri svojem delu.«

»Torej tudi imperativni mandat ne more obstati...«

»Ne more. Kot član uprave sem materialno odgovoren kot drugi člani uprave. Če imam imperativni mandat, ne morem odločati, kot mislim, da je prav, ampak se moram držati navodil sveta delavcev. Potem pa naj bo namesto delavskega direktorja kdo drug odgovoren v materialnem smislu.

Menim, da tako opredeljena funkcija izhaja iz nasprotja med interesi lastnikov kapitala in interesi delavcev še iz pogojev predindustrijske družbe oziroma iz analize teh odnosov, ki je nastala pred 150 leti. V pogojih postindustrijske družbe se predvsem izhaja iz skupnih interesov, povezanosti in

podjetja pri kolektivnem odločanju, vendar pa ne neposredno odgovoren za nobeno od poslovnih odločitev. Odgovoren bi bil lahko za razvoj soupravljanja...«

»Mislim, da to ni najboljša rešitev. Strinjam se, da je delavski direktor član uprave, menim pa, da je prav, da je tudi pristojen za upravljanje človeških virov. Področje njegove neposredne odgovornosti naj bi bili ekonomika dela, motivacija in plačni sistem, kadrovske načrtovanje in napredovanje ter druge delovne in socialne zadeve.«

»Vendar se mora delavski direktor potem dotikati tudi konfliktnih vprašanj, če ima področje, kot ga zagovarjate vi.«

»Nekateri vprašujejo, ali bi delavski direktor moral potem podpisati tudi kako odpuščanje delavcev. Menim, da bi tudi tako neprijetno odločitev moral sprejeti. Vendar če so vsi postopki izpeljani pravilno, če so v reševanju problema vključeni tudi organi soupravljanja delavcev, kot je treba, potem je delavski direktor pokrit, ker sam kot posameznik ne odloča o tem. O tem so sprejeta pravila, norme, sklepi, ki so pripeljali do takšne odločitve. Delavski direktor mora sodelovati pri iskanju skupnih rešitev z argumenti, ki mu jih dajejo svet delavcev, sindikat in strokovni sodelavci.«

»Ali ste v podjetju že naleteli na konflikt interesov, ali ste se znašli med dvema ognjema?«

»Ni šlo za težje konflikte, ker je naša zavarovalnica poslovno uspešna. Do zelo težkih problemov ne prihaja, denimo da bi odpuščali, da bi bilo ogroženo izplačevanje plač in podobno. V zadnjih petih letih smo število delavcev povečali od 1650 na 2200. V naši firmi vseskozi dosegamo rast. Hkrati pa moram tudi dejati, da so člani sveta delavcev in člani sindikata razumni in družbi pripadni ljudje. Če jih uprava o problemih ustrezno informira in jih jemlje kot sogovornike, smo probleme bolj ali manj sporazumno rešili.«

»Kaj bi sprememnil v zakonu o soupravljanju glede funkcije delavskega direktorja, če bi imeli to moč?«

»Delavskega direktorja bi postavil kot enako-pravnega člana uprave in direktno odgovornega za kadrovske-organizacijsko področje za upravljanje človeških virov. Vidim ga kot povezovalca interesov obeh strani. Mislim pa, da moramo nanj gledati tudi z vidika prihodnosti. Zavedati se moramo, da se bo struktura lastništva pri nas v prihodnje bistveno spremenila. Vse več bo tujih lastnikov, tujega kapitala, več tujih ljudi. Prek delavskega direktorja bi imeli v upravi družb nekoga, ki bi skrbel za usklajevanje interesov (tujih, op. p.) lastnikov in zaposlenih.«

S. J.

Pogovor s predsednikom sindikata prometa in zvez v Čestnem podjetju Maribor Janezom Škofičem

Delo v cestnem gospodarstvu postaja čedalje bolj zahtevno

S predsednikom sindikata delavcev prometa in zvez v Čestnem podjetju Maribor Janezom Škofičem smo se pogovarjali zlasti o položaju zaposlenih. Povedal je, da prejema plače po kolektivni pogodbi dejavnosti, ki je za delavce ugodnejša od splošne. Ker že od leta 1993 poslujejo uspešno, pričakujejo, da bodo letos delili tudi dividende. Največja sprememba v podjetju je, da so cestne delavce z lopatami zamenjali strokovnjaki s sodobnimi stroji.

“Čestno podjetje Maribor je med največjimi v državi; skrbi za vzdrževanje cest ter izvaja dela pri obnovah, rekonstrukcijah in gradnji novih cest. Podjetje daje kruh 369 delavcem, ki so zaposleni za nedoločen čas, v gradbeni sezoni pa dobi delo še dodatnih 100 delavcev,” pojasnjuje Škofič. “Čestno podjetje Maribor ni nikoli ugotavljalo in odpuščalo trajno presežnih delavcev. Število zaposlenih v podjetju se je zmanjšalo samo zaradi naravne fluktuacije.”

Tako kot mnoga druga podjetja v Sloveniji je tudi Čestno podjetje Maribor na začetku devetdesetih let preživljalo krizo. Podjetje je poslovalo z izgubo, delavci pa so prejimali 80-odstotne plače. “Potem ko je za krmilo podjetja poprijela sedanja direktorica Marjana Žinkovič, so se razmere začele spreminjati na bolje,” pravi Škofič. “K uspešnemu poslovanju je veliko prispevala tudi boljša organizacija dela in velike investicije v najsodobnejšo mehanizacijo.”

Delavci razpolagajo z 32 odstotki delnic

Čestno podjetje Maribor se je nedavno preoblikovalo v delniško družbo za gradnjo in vzdrževanje cest. Okoli 32 odstotkov delnic podjetja imajo v rokah delavci, bivši zaposleni in upokojenci. Z drugimi delnicami razpolagajo občine in investicijski skladi.

“Delavci prejemo plače po panožni kolektivni pogodbi za cestno gospodarstvo. Naša nova panožna kolektivna pogodba, podpisana februarja, daje delavcem v cestnem gospodarstvu nekoliko več pravic kot splošna kolektivna pogodba za gospodarske dejavnosti,” poudarja Škofič. “Delavci prejemo plače redno in v dveh delih: 1. in 15. v tekočem mesecu za pretekli mesec. Če prvi ali petnajsti dan v mesecu pade na nedeljo ali praznik, dobimo delavci

plače dan ali dva pred dogovorjenim rokom. Ne pomnim, da bi v zadnjih letih v našem podjetju izplačilo plač kadarkoli zaostajalo.”

Povprečna bruto plača v podjetju znaša 136.568 tolarjev. “Večina zaposlenih ima IV. ali višjo stopnjo izobrazbe. Delavcev, razvrščenih v prve tri tarifyne razrede, je čedalje manj,” pojasnjuje Škofič. “Pri vzdrževanju in izgradnji cest so delavce z lopatami zamenjali delavci, ki

Janez Škofič

upravljajo najsodobnejšo mehanizacijo. Brez sodobne mehanizacije danes na trgu nobeno cestno podjetje ne more biti več konkurenčno.”

V času gradbene sezone delajo delavci dnevno več kot 8 ur, ure v podaljšanem delovnem času pa izkoristijo pozimi. “Višek ur” podjetje delavcem plača kot nadure.

Podjetje spoštuje panožno kolektivno pogodbo

V Čestnem podjetju Maribor spoštujejo tudi druga določila panožne kolektivne pogodbe. “Lani smo dobili najprej 102.000 tolarjev regresa

Sindikalna lista

(Temelj je SKP za gospodarstvo)

Prvi del

marec 1998

1. Dnevnice	SIT
– cela dnevnic	(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti) 3.500,00
– polovična dnevnic	(nad 8 do 12 ur odsotnosti) 1.750,00
– znižana dnevnic	(od 6 do 8 ur) 1.218,00
2. Kilometrini	(od 20. 2. 1998 dalje) 33,42
3. Ločeno življenje	60.686,00
4. Prenosišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	(na delovni dan) 517,00
– po SKPGD	

Drugi del

1. Jubilejne nagrade	
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)	
– za 10 let	50.532,00
– za 20 let	75.798,00
– za 30 let	101.064,00
2. Odpravnina pri upokojitvi	303.432,00
3. Solidarnostne pomoči	
– po SKPD	
– ob smrti delavca	88.549,00
– ob smrti v ožji družini	44.274,00
4. Minimalna plača	62.299,00
5. Zajemčena plača	37.045,00
6. Regres za letni dopust – najmanj	102.000,00

Ne glede na določilo SKPGD javni zavodi, javna podjetja in banke, ki so jih ustanovile lokalne skupnosti ali država ali so v njeni večinski lasti, izplačujejo dodatek za ločeno življenje v skladu z zakonom o višini povračil stroškov v višini 51.098 SIT (Uradni list RS št. 87/97).

Strokovna služba ZSSS

za letni dopust. Na podlagi rezultatov poslovanja pa smo dobili še en obrok regresa, skupaj smo dobili po 127.000 tolarjev. Redno

Izvolili so svet delavcev

Pred dnevi so v Čestnem podjetju Maribor izvolili tudi svet delavcev. “Že lani decembra je sindikat izvedel med vsemi zaposlenimi anketo, ali potrebujemo svet delavcev ali ne. Ker se je večina delavcev opredelila za ustanovitev sveta delavcev, smo v sindikatu pripravili vse potrebno in volitve tudi izvedli. Upamo, da bo svet delavcev s svojim delom upravičil pričakovanja delavcev,” pravi Škofič.

Po besedah Janeza Škofiča sindikat zelo korektno sodeluje tudi z vodstvom podjetja. “Prizadevamo si, da bi bili delavci čimboljše informirani. Pri tem nam pomaga tudi vodstvo podjetja, ki večkrat sodeluje na zbiorih delavcev. Dobro informiranje veliko prispeva k dobrim odnosom v podjetju. Brez njih pa tudi dobrih poslovnih rezultatov ne more biti.”

“Naša sindikalna podružnica dobro sodeluje tudi z območnim in republiškim odborom Sindikata prometa in zvez ter z območno organizacijo ZSSS v Podravju,” pravi Škofič.

“Ker zaposleni v Čestnem podjetju Maribor niso samo delojemalci, temveč tudi delničarji podjetja, smo še kako zainteresirani za čim boljše poslovanje. Prvo skupščino delniške družbe bomo imeli že sredi aprila. Pričakujemo, da bo skupščina med drugim sprejela tudi sklep o izplačilu dividend, saj naše podjetje že od leta 1993 posluje uspešno,” pravi Janez Škofič.

T. K.

Sodišče prve stopnje je z odločbo ugotovilo, da tožniku ni prenehalo delovno razmerje pri tožencu, ampak mu še traja z vsemi pravicami iz dela in po delu vse do prejema drugostopne odločitve o vloženem ugovoru toženca z dne 24. 3. 1993. Zato je do odločitve o vloženem ugovoru toženec dolžan pozvati tožnika nazaj na delo. Za čas, ko ni delal, mu je dolžan izplačati osebni dohodek v višini, kot da bi delal, skupaj z zakonitimi zamudnimi obrestmi od zapadlosti vsakokratnega osebnega dohodka do dneva plačila. Plačati mora tudi vse ustrezne prispevke in manjkajočo delovno dobo delavca vpisati v njegovo delovno knjižico, vse v 15 dneh pod izvršbo. Sodišče je tako odločilo, ker je zavzelo stališče, da bi v skladu z določbami kolektivne pogodbe med delavci in zasebnimi delodajalci toženec moral pisno odgovoriti na vložen ugovor tožnika. Do odločitve o ugovoru namreč ni možno izvršiti odločitve, zoper katero je vloženo pravno sredstvo.

Sodišče druge stopnje je zavrnilo pritožbo toženca kot neutemeljeno in potrdilo odločbo prvostopenjskega sodišča, pri čemer je sprejelo njegove dejanske ugotovitve in pri-

IZ § ODNE PRAKSE

Piše: mag. Aleksej Cvetko

(4.)

Učinek ugovora

Zasebni delodajalec ne more izvršiti disciplinskega ukrepa prenehanja delovnega razmerja, dokler ne odloči o delavčevem ugovoru zoper izrečen ukrep.

(Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. VIII Ips 29/95 z dne 5. 12. 1995)

trdilo njegovi pravni presoji.

Zoper to pravomočno odločbo sodišča druge stopnje je toženec vložil pravočasno revizijo, v kateri je uveljavljal revizijski razlog zmotne uporabe materialnega prava. Navajal je, da sta obe sodišči z odločitvijo kršili materialno pravo, določeno v zakonu o delovnih razmerjih in kolektivni pogodbi med delavci in zasebnimi delodajalci. Do prenehanja delovnega razmerja naj bi po tožnikovem mnenju namreč prišlo zaradi neopravičenih izostankov tožnika, zato naj bi bilo pisno obvestilo o prenehanju delovnega razmerja zaradi samovoljne prekinitve z dne 15. 1. 1993 samo še deklaratorne narave. Poleg tega ugovora tožnika zo-

per ta akt, ki naj bi bil vложен 24. 3. 1993, toženec ni nikoli dobil.

Revizijsko sodišče je revizijo zavrnilo kot neutemeljeno in sodbu obrazložilo:

“Revizijska graja uporabe materialnega prava v izpodbijani pravomočni odločbi ni utemeljena. Taka presoja revizijskega sodišča se opira na dejanske ugotovitve sodišča prve stopnje, ki jim je pritrnilo tudi drugostopenjsko sodišče in jih z revizijo ni mogoče izpodbijati (tretji odstavek 385. člena ZPP). Ključne dejanske ugotovitve so, da je tožnik 24. 3. 1993 vložil pravočasen ugovor zoper akt izdan od toženca, da toženec o ugovoru ni odločil in da je tožnik zaradi molka delodajalca – toženca

dne 5. 5. 1993 priporočeno vložil predlog za sodno varstvo pri pristojnem sodišču.

Ob tako ugotovljenem dejanskem stanju je sodišče odločilo v skladu z določbami zakona o delovnih razmerjih (ZDR - Uradni list RS, št. 14/90, 5/91 in 71/93), zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja (ZTPDR - Uradni list SFRJ, št. 60/89, 42/90 in 4/91) in kolektivne pogodbe med delavci in zasebnimi delodajalci (KPDZD - Uradni list RS, št. 26/91). V petem odstavku 40. člena KPDZD, ki je v X. poglavju - disciplinska odgovornost, je določeno, da zasebni delodajalec lahko odpove delavcu delovno razmerje brez poprejšnjega pisnega opomina med drugim tudi zaradi neopravičenega izostanka z dela, ki traja zaporedoma najmanj 3 delovne dni oziroma s prekinitvijo najmanj 5 delovnih dni, v obdobju 6 mesecev. Vendar mora, kot je določeno v prvem odstavku 41. člena kolektivne pogodbe, zasebni delodajalec pred izrekom vsakega ukrepa delavca seznanimi z dejstvi, ki so podlaga postopku oziroma izrečenemu ukrepu. Zoper izrečen ukrep ima delavec možnost v 8 dneh vložiti ugovor, pri čemer pravočasno vloženi ugovor zadrži izvršitev sklepa (tretji odstavek 41. člena KPDZD). Zasebni delodajalec mora v roku 30 dni delavcu pisno sporočiti svoje stališče do ugovora (četrti odstavek 41. člena KPDZD). Če zasebni delodajalec v naveden roku ne odgovori, ima delavec pravico pričeti postopek pred pristojnim sodiščem (peti odstavek 41. člena KPDZD). Ker je torej tožnik po ugotovitvah obeh nižjih sodišč vložil ugovor zoper akt tožene stranke, ta pa o ugovoru ni odločila, izrečeni ukrep prenehanja delovnega razmerja ni mogel biti izvršen. Zato je sodišče imelo osnovo za ugotovitev, da tožniku delovno razmerje ni prenehalo in da to traja vse do prejema drugostopne odločitve tožene stranke. Ker je tožnik ugovor zoper akt toženca vložil 24. 3. 1993, dne 5. 5. 1993 pa priporočeno po pošti predlog za sodno varstvo, je neutemeljena tudi revizijska graja v zvezi s pravočasnostjo vložitve predloga za sodno varstvo. Predlog je bil vложен v roku, ki ga v enakem trajanju določata ZTPDR v drugem odstavku 66. člena in KPDZD v četrtem in petem odstavku 41. člena. Zato revizijsko sodišče ob upoštevanju dejanskih ugotovitev nižjih sodišč meni, da je bila ugoditev tožnikovemu zahtevku materialnopravno pravilna in da zato revizijska graja zmotne uporabe materialnega prava ni utemeljena.”

Razveljavljene volitve v svet delavcev Novoteksa Tkanine

Višje delovno in socialno sodišče v Ljubljani je razveljavilo volitve v svet delavcev Novoteksa Tkanine Novo mesto. Tako piše v sodbi z dne 12. 2. 1998, ki jo je to sodišče sprejelo kot pritožbena instanca v sporu, ki so ga začeli Boris Govednik in njegovi kolegi iz odbora sindikata v obratu Novoteksa Konfekcije v Metliki.

Sindikat Novoteksa Tkanine obrata v Metliki se je pritožil zaradi tega, ker volitve v svet delavcev, čeprav so odgovorni iz matičnega dela podjetja v Novem mestu to zagotavljali, niso potekle po enotni kandidatni listi. Šele na glasovanju so namreč delavci zvedeli, da so zaposleni v matičnem delu podjetja odločili tako, da so v Metliki volili le svoje člane sveta delavcev, v Novem mestu pa svoje. V Metliki so zaradi tega zahtevali nove volitve v svet delavcev, ker v matičnem delu podjetja na to niso pristali, so se obrnili na sodišče. Njihovo pritožbo je prvostopenjsko sodišče zavrnilo.

Govednik in njegovi kolegi so se prek odvjetnika Dragana Dmitroviča obrnili še na pritožbeno sodišče. V svojo vlogo so zapisali, da je prvostopenjsko sodišče bistveno kršilo določbe pravnega postopka. To so dokazovali s tem, da je vsebina listin o volitvah drugačna od tega, kar je navedeno v razlogih za prvostopenjsko sodbu. Pritožbeniki so prvostopenjsko sodišče grajali, ker ni pristopalo po 42. členu zakona o delovnih in socialnih sodiščih. Po tem členu bi prvostopenjsko sodišče

moralo predlog poslati v dopolnitev pritožbenikom, namesto tega pa je za razjasnitev zadeve iskalo mnenje in listine nasprotne stranke. Tožnikom sodišče tako ni omogočilo enakopravnega sodelovanja v postopku.

Jedro njihove pritožbe pa je evidentna kršitev 28. člena zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju. V Novoteksu Tkanini so namreč volili svet delavcev prvič, zato možnosti volitev po organizacijskih enotah, kot so bile volitve opravljene, ni bilo. Napačen je bil tudi način določanja kandidatne liste, to bi morali zaposleni izglasovati enotno in ne po delih. Zaposleni iz Metlike tako niso mogli glasovati o kandidatih iz Novega mesta, novomeščani pa ne o kandidatih iz Metlike. V pritožbi drugostopenjskemu sodišču je tudi mnenje, da so v Novem mestu zapisnik zbora delavcev, na katerem so se odločali o kandidatih za svet delavcev, izdelali naknadno, ga torej potvorili.

Drugostopenjsko sodišče pod predsedstvom višjega sodnika Antona Pluta je tako utemeljeni pritožbi ugodilo. S tem je razveljavilo volitve v svet delavcev Novoteksa Tkanine, bile so 28. januarja letos. V sodbi piše, da je prvostopenjsko sodišče zmotno uporabilo materialno pravo. Niti 28. člen zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju niti druge določbe tega zakona namreč ne dajejo podlage za nepravilno odločitev prvostopenjskega sodišča. Ker poslovnika sveta delavcev, ki bi omogočal volitve sveta delavcev ločeno po delih delovnega procesa, ni, tudi takšne volitve niso pravilne. Volitve v svet delavcev Novoteksa Tkanine so s tem dokončno razveljavljene.

F. K.

Občni zbor sindikata delavcev gostinstva in turizma v Termah Maribor

Natakarice in natakarji ne morejo delati do 65. leta

Po izločitvi Casina se je preostanek mariborskega turistično-gostinskega podjetja Pohorje preoblikoval v družbo Terme Maribor, ki sodi med največja gostinsko-turistična podjetja v državi. Člani sindikata tega podjetja so pred dnevi na občnem zboru govorili zlasti o pokojninski reformi. Sekretarka sindikata je med drugim povedala, da zaradi uspešnega poslovanja v lanskem letu delavci pričakujejo še trinajsto plačo.

O dosedanjem delu ter o programu dela sindikata v podjetju je uvodoma spregovorila sekretarka **Marjanca Onič**. Povedala je, da podjetje nima težav. "Naše podjetje brez problemov izplačuje plače in druge prejemke v skladu s kolektivno pogodbo. Lansko leto se je sindikatu uspelo z vodstvom podjetja dogovoriti o izplačilu regresa za letni dopust v višini 150.000 tolarjev bruto, kar je znatno nad kolektivno pogodbo. Januarja pa smo dobili že prvo polovico regresa za letošnji letni dopust. Vse to kaže, da je poslovna politika naše uprave zdrava in donosna. Zaradi izjemnih poslovnih rezultatov si po reviziji poslovanja v minulem letu delavci obetamo tudi trinajsto plačo," je med drugim dejala Marjanca Onič.

Oničeva je spregovorila tudi o lastninskem preoblikovanju Term, ki bodo postale delniška družba. Delavci upajo, da bodo postali pomembni delničarji, saj so že vrsto let varčevali za notranji odkup. Pred kratkim so v Termah razpisali tudi volitve za devet-članski svet delavcev.

V Termah so precej naredili tudi na področju družbenega standarda, s posebnim programom financiranja vzdržujejo počitniške kapacitete, kar delavcem omogoča kakovostne in dostopne počitnice. Sindikat je na različne načine pomagal blažiti tudi težave delavcev, ki so se znašli v socialni stiski.

Oničeva je spregovorila tudi o delovanju Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije.

"Izjemno nas je razveselilo dejstvo, da je našim pogajalcem v mesecu decembru uspelo zaključiti dolgotrajna in mučna pogajanja za novo kolektivno pogodbo," je dejala. Poudarila je, da je gospodarska zbornica staro kolektivno pogodbo odpovedala na zelo neprimeren način.

"Delavci Term smo se aktivno vključili tudi v obravnavo novih dokumentov s področja delovnih razmerij in pokojninske zakonodaje," je dejala Oničeva. **Povedala je, da delavke in delavci Term nasprotujejo predlogu, da bi morali delati do 65. leta starosti ne glede na delovno dobo. "Takšne rešitve za našo dejavnost niso sprejemljive," je poudarila Oničeva.**

Sindikat v Termah Maribor se bo v bodoče zavzemal za dosledno uresničevanje panožne kolektivne pogodbe, sodeloval bo v aktivnostih za lastninsko preoblikovanje podjetja in s svetom delavcev, skrbel za socialno varnost delavcev in razvijanje družbenega standarda, aktivno pa bo sodeloval tudi z območnimi in republiškimi organi Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije. Poleg tega bo upravi družbe nudil podporo pri izvajanju ukrepov za čim boljše poslovanje. Sindikalisti se bodo zavzemali tudi za humane in prijazne medsebojne odnose.

Na občnem zboru so izvolili tudi novo vodstvo sindikata v Termah Maribor; predsednik je **Milorad Krajišnik**, sekretarka pa ponovno **Marjanca Onič**.

T. K.

Sindikat KNG

Tudi KP za nekovinske dejavnosti pod streho

Po četrtem krogu pogajanj smo se 17. 3. 1998 dogovorili o vsebini kolektivne pogodbe za nekovinske dejavnosti in njene tarifne priloge. Vsebina obeh listin odseva položaj te dejavnosti, je tudi plod velikih kompromisov. Vsega, kar smo predstavniki delojemalcev ponudili kot podlago za pogajanja, žal nismo mogli uveljaviti. Iz prejšnje pogodbe pa nam je uspelo ohraniti nekatere že pridobljene pravice.

V primerjavi s splošno kolektivno pogodbo za gospodarske dejavnosti so v pogodbi za nekovinske dejavnosti boljše zlasti te rešitve:

- pogodba velja do 30. junija 2000,
- položaj presežnih delavcev ureja 14 členov,
- ob smrti zakonca, otrok, posvojenca ima delavec pravico biti z dela odsoten 3 dni z nadomestilom,
- dodatek za nočno delo znaša 50 odstotkov,
- razvrščanje delavcev v plačilne razrede je urejeno v posebni prilogi,
- ob smrti delavca prejmejo svojci solidarnostno pomoč v višini ene povprečne bruto plače v RS za preteklo tri mesece,
- prehodne določbe urejajo pravico do jubilejne nagrade za 30 let skupne delovne dobe.

Novo kolektivno pogodbo bomo podpisali 26. marca.

Tarifna priloga je enaka kot pri splošni kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti, le v prvo točko smo dodali:

»Podpisniki tarifne priloge soglašamo, da podpis tarifne priloge ni razlog za znižanje obstoječih izhodiščnih plač pri delodajalcih.«

Franjo Krsnik, sekretar

Sindikat Metalke

Opozorilo!

V zapisniku seje sindikata Metalke, z dne 19. decembra piše, da sem člani izvršnega odbora opozoril, da na zahteve, poslane vodstvu, nismo prejeli nobenega odgovora.

Odgovora nismo dobili niti do 16. marca, kolikor je bilo potrebno za izdelavo zapisnika.

Odgovor bo verjetno priromal v naslednjem tisočletju. Vodstvo podjetja pa se veliko bolj potruji, ko je treba užgati po kakšnem sindikalistu. To sem v zabavo bralcev Delavske enotnosti večkrat občutil tudi sam.

Tugomir Kušlan

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Srečanje bo v Krškem

V Krškem se je sestel širši organizacijski odbor za pripravo srečanja delavcev komunalnega gospodarstva, ki ga bodo letos organizirali Posavci. Organizacijski odbor je odločil, da bo kotizacija za tekmovalce znašala 6000 tolarjev, za spremljevalce pa pol manj. Posvet bo v petek, 19. junija, delovno-športno tekmovanje in srečanje pa v soboto, 20. junija. Ves program naj bi bil na športnih terenih v Krškem.

Gorenjci pridejo v Ljubljano

Območni odbor našega sindikata za Gorenjsko se je na seji na Jesenicah odločil za aktivno udeležbo na protestnem shodu v 28. marca. Ugotovil je tudi, da zahteve ZSSS glede pokojninske reforme s podpisi podpira veliko članov.

Nova vodstva

Nekatere sindikalne organizacije podjetij so imele svoje letne seje, v nekaterih so izvolili tudi nova vodstva. Tako je sprememba npr. v OKP Rogaška Slatina, Komunali Kranj, JP Žale, Komunali Novo mesto, Varnostni agenciji Kočevje, na novo pa so se oblikovale organizacije v Sintalu in Varnosti Koper.

Miloš Mikolič, sekretar

V naši državi je bilo lani v javna dela vključenih 5354 brezposelnih delavcev, letos bo to število dvakrat večje. Z javnimi deli želi država pomagati brezposelnim delavcem, da bi se čim hitreje ponovno vključili v svet dela. Največji dosežek javnih del je, da brezposelne osebe kasneje pridejo do prave zaposlitve.

Zavod za zaposlovanje od leta 1991 izvaja javna dela kot eno izmed temeljnih oblik aktivne politike zaposlovanja. Prednost pri vključevanju v javna dela imajo: dolgotrajno brezposelni; iskalci prve zaposlitve, ki po obveznem šolanju niso nadaljevali izobraževanja; iskalci zaposlitve z izobrazbo, ki ne ustreza potrebam trga delovne sile; starejše brezposelne osebe; težje zaposljivi iskalci zaposlitve s psihofizičnimi omejitvami ter osebe, ki niso imele nobenega rednega vira za preživetje. V drugi polovici lanskega leta 1997 pa je zavod za zaposlovanje začel prednostno vključevati v javna dela tudi brezposelne osebe, ki prejemajo denarno nadomestilo, denarno pomoč ali denarni dodatek centra za socialno delo.

V javnih delih se delovne navade ohranjajo

Osnovni cilj javnih del ni ustvarjanje profita, ampak socialna integracija, osebnostni razvoj in pridobivanje novih poklicnih znanj in veščin. Javna dela naj bi preprečevala demoralizacijo brezposelnih oseb, spodbujala naj bi povpraševanje po delovni sili in samozaposlovanje na podobnih delih.

Lani so v slovenskih občinah skupno organizirali 1264 programov javnih del, vanje je bilo vključenih 5354 brezposelnih oseb oziroma 4,1 odstotka vseh brezposelnih.

V celjski regiji je bilo v javna dela vključenih

V Sloveniji bo v javna dela letos vključenih 10.000 brezposelnih

565 udeležencev, v Kopru 281, v Kranju 535, v Ljubljani 1070, v Mariboru 1405, v Murski Soboti 375, v Novi Gorici 220, v Novem mestu 280, v Sevnici 300 in v Velenju 323 udeležencev.

Največ javnih del je bilo na področju javne uprave, kulture, izobraževanja in turizma – kar 40 odstotkov, v socialnem varstvu in zdravstvu 29 odstotkov, v komunalni infrastrukturi 20 odstotkov, v ekologiji, kmetijstvu in gozdarstvu pa 11 odstotkov.

V prvih letih uvajanja javnih del je bila v Sloveniji večina programov namenjena enostavnejšim delom v komunalni infrastrukturi. Zadnja leta pa je čedalje več zahtevnejših programov, v katere se vključujejo brezposelni s srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Med vsemi brezposelnimi osebami, ki so lani sodelovale v javnih delih, je imelo prvo ali drugo stopnjo izobrazbe 38,4 odstotka udeležencev, III. in IV. stopnjo izobrazbe 18 odstotkov, V. stopnjo 33,4 odstotkov, VI. in VII. stopnjo pa 10,2 odstotka udeležencev. Prepričanje, da so javna dela namenjena izključno za izvajanje težjih in manj zahtevnih fizičnih del, je potemtakem zmotno.

Lani je bilo v programe javnih del vključenih 55,9 odstotka žensk in 44,1 odstotka moških, medtem ko je bilo razmerje med moškimi in ženskimi udeleženci pred petimi leti ravno obratno. Ženske so vključene v programe javnih del zlasti na področju socialnega varstva in zdravstva, pa tudi v programe na področju javne uprave, kulture in izobraževanja.

Lani je bilo med udeleženci javnih del 45,5 odstotka brezposelnih oseb, ki so bile pred

vključitvijo v javna dela na zavodu prijavljene več kot tri leta.

S pomočjo javnih del do redne zaposlitve

Podatki kažejo, da se javna dela čedalje bolj uveljavljajo kot oblika aktivne politike zaposlovanja, ki pomaga delovno reaktivirati dolgotrajno brezposelne osebe. **Preko javnih del je lani našlo trajno zaposlitev ali samozaposlitev 687 brezposelnih oseb, kar 23 odstotkov več kot leta 1996.** Ker se prek javnih del iz leta v leto zaposli več brezposelnih ljudi, imajo ta dela tudi zelo pomembno zaposlitveno, ne le socialno funkcijo.

T. K.

Več javnih del tudi na Gorenjskem

Lani v 162 programih javnih del 535 brezposelnih oseb, za letos že odobrenih 146 programov za 411 brezposelnih oseb

Lani decembra sta se na področju kranjske območne enote Zavoda za zaposlovanje SR Slovenije pričela dva nova programa javnih del in v vsakega se je vključila ena oseba. V jeseniški občini se je začel program pomoči v podjetniško informacijskem centru, v kranjskogorski občini pa posredovanje informacij v turističnem društvu. Konec lanskega leta pa je na območju kranjske enote zavoda za zaposlovanje teklo 134 programov javnih del, v katere je bilo vključenih 330 brezposelnih oseb. Največ oseb je bilo v programe javnih del vključenih v občini Škofja Loka, in sicer 98. Na Jesenicah je bilo vanje vključenih 76, v Kranju 71, v Radovljici 44, v Trzinu pa 40 brezposelnih oseb.

V vsem lanskem letu je na Gorenjskem potekalo 162 programov javnih del, vanje pa je bilo vključenih 535 oseb. Glede na leto prej je bilo lani 34 programov javnih del več, število udeležencev pa večje za 72 oseb.

Največ udeležencev javnih del je delalo v programih s področja socialnega varstva, kar 37 odstotkov vseh vključenih. Po deležu vključenih so na drugem mestu programi s področja javne uprave, izobraževanja, turizma in kulture, kjer je sodelovalo 34 odstotkov vseh sodelujočih brezposelnih oseb, v programih komunale in infrastrukture pa jih je sodelovalo 21 odstotkov. V ekoloških, kmetijskih in gozdarskih programih javnih del je sodelovalo le 8 odstotkov vseh udeležencev.

Več kot polovica udeležencev, 57 odstotkov, je bilo žensk. Tretjina jih je bila starejših od 40 let. Petinosemdeset odstotkov udeležencev je bilo pred tem na zavodu za zaposlovanje prijavljenih več kot leto dni, 41 odstotkov pa celo več kot tri leta. Odbor za izbor javnih del pri Republiškem zavodu za zaposlovanje je obravnaval prve prijave na razpis za izvajanje programov javnih del v letošnjem letu. Za območno enoto Kranj je sprejel 149 programov, v katere bo vključenih 411 brezposelnih oseb.

S. J.

Izvršni odbor Evropske konfederacije sindikatov

Za red pri pogodbah za določen čas

Izvršni odbor Evropske konfederacije sindikatov (EKS) je svojo pogajalsko skupino poblastil za pogajanja z evropskima delodajalskima organizacijama (UNICE, organizacijo za industrijo in CEEP, organizacijo za javni sektor) o sklenitvi **okvirnih evropskih sporazumov o pogodbah o zaposlitvi za določen čas, in o informiranju ter posvetovanju delavcev na nacionalni ravni.**

V sporazumu o pogodbah za določen čas je po mnenju izvršnega odbora treba zagotoviti predvsem enakost zaposlenih po teh pogodbah z zaposlenimi za nedoločen čas. Gre predvsem za enako socialno varnost in delovne pogoje teh delavcev. Pogajalci EKS bodo skušali tudi doseči, da bi pogodbe za določen čas lahko trajale največ tri leta, da bi bile sklenjene največ dvakrat zapored in zatem avtomatično sprejemene v pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas.

Okvirni evropski sporazum o informiranju in posvetovanju delavcev na nacionalni ravni naj bi zaposlenim in njihovim predstavnikom priznal pravico zaposlenih biti informiran in se posvetovati o vseh zadevah, ki jih zadevajo. Ta sporazum mora vsebovati tudi določilo, da se sedanje pravice na tem področju ne smejo zmanjševati. Okvirni evropski sporazum naj bi bil namenjen predvsem tistim državam, ki v svojih družbah, podjetjih in upravah še niso uvedle informativnega in posvetovalnega postopka za delavce.

Ceprav izvršni odbor meni, da je **listina evropskega sveta o zaposlovanju** že začela dajati prve rezultate, bodo EKS in njene članice pozorno

spremljale razvoj na tem področju do vrha Evropske zveze, ki bo v Cardiffu.

Izvršni odbor EKS je obravnaval gradiva Evropske komisije **“Posodabljanje in izboljšanje socialnega varstva v Evropski uniji”**. Poudaril je, da posodabljanje ne sme pomeniti zniževanje pravic iz socialnega varstva. Evropsko komisijo je pozval, naj prične s postopki za določitev smernic o socialnem skrbstvu.

IO EKS je v posebni izjavi izrazil **globoko zaskrbljenost zaradi stalnega poslabševanja razmer na Kosovu**. Sedanje razmere zahtevajo stalno politično posredovanje in angažiranje Evropske unije in njenih članic pri srbski vladi, politika “sedanja in čakanja” v času razpadanja bivše Jugoslavije, namreč ni bila uspešna. Zlorabljanje človekovih pravic zasluži takojšnje posredovanje mednarodne skupnosti, kadarkoli in kjerkoli se to zgodi. Na koncu izjave je tudi zapisano, da Evropska konfederacija sindikatov izraža svojo solidarnost s sindikalno konfederacijo BSPK na Kosovu in podpira njen boj za sindikalne in demokratične svoboščine na Kosovu. Izvršni odbor je vse demokratične sile v Srbiji in Črni gori pozval, naj odprejo pot dialogu in podprejo vse tiste, ki se borijo za demokracijo in človekove pravice.

Izvršni odbor Evropske konfederacije sindikatov je podelil status opazovalca v Evropski konfederaciji sindikatov 4 sindikalnim organizacijam iz Baltskih držav.

Pavle Vrhovec

Počitniške domove na Hrvaškem bomo uporabljali enako kot lani

V Mariboru sta se na začetku tedna s sestala slovenski minister za malo gospodarstvo in turizem **Janko Razgoršek** in hrvaški minister za turizem **Sergej Morsan** s sodelavci. Na tiskovni konferenci je hrvaški minister za turizem Morsan dejal, da lahko slovenska podjetja in organizacije letos svoje počitniške kapacitete na Hrvaškem uporabljajo pod enakimi pogoji kot lani. Ta dogovor med ministroma je že potrdila hrvaška vlada, saj je sprejela sklep o moratoriju na znano uredbo iz leta 1991, s katerim daje dovoljenje za uporabo počitniških kapacitet slovenskih podjetij v letu 1998. Tako bodo slovenska podjetja in v njih zaposleni delavci lahko v letošnji turistični sezoni nemoteno letovali v svojih počitniških domovih v Istri, Dalmaciji in drugod na Hrvaškem. Ob tem pa je minister Razgoršek svojega hrvaškega kolega opozoril, da vsako-

letno pridobivanje soglasja hrvaške vlade za časovno omejeno uporabo slovenskih počitniških kapacitet na Hrvaškem za slovensko turistično gospodarstvo ni več ustrezen način reševanja omenjene problematike. Opozoril je tudi na to, da je treba začeti reševati problematiko odškodnin lastnikom počitniških domov za povzročeno škodo, plačevanja turistične takse ter plačevanja različnih prispevkov na lokalni ravni.

Hrvaški minister za turizem **Sergej Morsan** je odgovoril, da Hrvaški doslej še ni uspelo v celoti rešiti problema beguncev, zato so ti še vedno tudi v nekaterih slovenskih počitniških domovih na Hrvaškem. Izrazil je upanje, da bo hrvaški vladi ta problem uspelo čim prej rešiti.

Zanimivo je, da na tiskovni konferenci niti hrvaški niti slovenski minister nista vedela, koliko počitniških

domov imajo slovenska podjetja na Hrvaškem in koliko jih je še zasedenih z begunci. Po neuradnih podatkih je v počitniških domovih slovenskih podjetij na Hrvaškem okoli 35.000 ležišč, zasedenih pa naj bi jih bilo še okoli 2000. Sicer pa je Janko Razgoršek obljubil, da bo ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem do konca leta pripravilo natančno evidenco vseh turističnih kapacitet slovenskih podjetij na Hrvaškem, vendar samo, če bo vlada ministrstvu za to dovolila zaposliti dva do tri strokovnjake.

Slovenski minister za turizem Janko Razgoršek je hrvaškim kolegom predlagal, naj bi Hrvaška podelila počitniškim domovom Rdečega križa, Zveze prijateljev mladine in drugih humanitarnih ter neprofitnih organizacij iz Slovenije enak status, kot ga imajo počitniški domovi hrvaških huma-

nitarnih organizacij v Sloveniji.

Sergej Morsan je dejal, da je treba o vseh predlogih in pobudah slovenskega ministra za malo gospodarstvo in turizem še razpravljati in oblikovati rešitve, sprejemljive za obe strani.

Na novinarsko vprašanje, ali Hrvaška obravnava slovenske goste kot "zlato rezervo", saj vsako leto sprejme moratorij tik pred začetkom turistične sezone, je **Sergej Morsan** dejal, da so slovenski gostje za Hrvaško izjemno pomembni, saj so po številu vseh turistov na Hrvaškem na tretjem mestu, takoj za Nemci in Avstrijci.

Oba ministra sta izrazila potrebo po sklenitvi sporazuma o sodelovanju na področju turizma med Slovenijo in Hrvaško, ki naj bi bil sklenjen sočasno s pogodbo o ureditvi premoženjsko-pravnih razmerij. **Po Razgorškovih besedah** naj bi bila v sporazumu opredeljena tudi vsa specifična vprašanja slovenskih počitniških domov, način njihovega poslovanja, višina taks in drugih prispevkov na lokalni ravni ter način poravnavanja odškodnin za poškodbe na slovenskih počitniških domovih na Hrvaškem.

T. K.

DELAVSKA HRANILNICA d.o.o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

**ZA TRENUTEK SI VZEMITE ČAS IN SE SEZNANITE
Z VSEBINO NAŠEGA RENTNEGA VARČEVANJA**

Rentno varčevanje je namenjeno Vaši varnejši prihodnosti in Vam bo v veliko materialno korist. Pokojnine, ki si jih boste prislužili s 35 oz. 40 letnim garanjem ne bodo pokrile vseh Vaših potreb.

Z RENTNIM VARČEVANJEM V DELAVSKI HRANILNICI BO VAŠA PRIHODNOST ZAGOTOVO BOLJ PRIJAZNA

Iz teh razlogov smo za člane sindikatov pa tudi za druge zaposlene delavce, pripravili svojo, Vam prilagojeno obliko rentnega varčevanja. Zasledujemo cilj, da boste v naši hranilnici sebi privarčevali toliko, da bo Vaša RENTA oz. DODATNA POKOJNINA znašala tudi do 1/3 bodoče državne pokojnine.

Pot za dosego tega cilja je predvsem odvisna od Vas, da se pravočasno odločite za mesečno varčevanje in za takšen znesek, ki ga boste vsak mesec lahko pogrešali. Idealno bi bilo, da bi v vašem varčevanju sodeloval tudi delodajalec. To si bomo prizadevali tudi mi, vodili bomo intenzivne razgovore z delodajalci in upamo, da bomo s pomočjo sindikatov tudi uspeli.

Pripravlja se reforma pokojninskega sistema, rentno varčevanje pomeni tretji steber novega pokojninskega sistema. Prepričani smo, da imate izjemno priložnost, da si skupaj z nami zagotovite človeka vredno pokojnino. Sprememba pokojninskega sistema pa je izziv tudi za sindikate, da svojim članom priborijo pravico, da bodo v rentnem varčevanju sodelovali tudi delodajalci.

Pogoji varčevanja:

- obrestna mera bo vedno najvišja in Vam bo zagotavljala vedno, največji možen donos;
- mesečna varčevalna vloga je najmanj 5.000,00 SIT;
- najkrajša varčevalna doba je tri leta, z možnostjo podaljševanja;
- varčujete lahko zase ali za svoje najbližje;
- za način izplačila rente se odločate kadarkoli v času trajanja varčevanja;
- v izjemnih socialnih razmerah je možno vplačevanje vlog začasno prekiniti;
- v primeru trajne nezmožnosti vplačevanja vlog, je možno varčevanje prekiniti;
- v varčevanje za Vas se lahko vključi tudi Vaš delodajalec in sindikat;
- po petih letih varčevanja, je pridobljena pravica do ugodnejšega posojila v hranilnici;
- z varčevalcem, delodajalcem in sindikatom so možni specifični pogoji varčevanja.

Primeri izračunov:

čas varčevanja	znesek	obrestna mera	enkratno izplačilo	število rent	znesek rente	skupaj
5 let	5.000,00	6%	348.059,14	60	6.722,00	403.350,00
5 let	10.000,00	6%	698.118,27	60	13.445,00	806.700,00
10 let	5.000,00	6%	816.178,79	120	8.996,30	1.079.556,00
10 let	10.000,00	6%	1.632.357,59	120	17.992,50	2.159.100,00

V tem obračunu je upoštevana samo 6% povprečna realna obrestna mera za ves čas trajanja varčevanja. Izračun na nižji obrestni meri smo naredili namenoma, ker bo prisotna tendenca padanja padanja obrestnih mer v bodoče, prepričani pa smo da bo varčevalna obrestna mera tudi v naslednjih letih najmanj na ravni 6%.

Dejansko so bile vse pogodbe sklenjene z začetno obrestno mero TOM+7%, kar je predstavljalo 15.6% povprečno obrestno mero za leto 1997 in 17.5% obrestno mero v januarju 1998. Od 01.03.1998 dalje se sklepajo pogodbe z obrestno mero TOM+6.2%.

Dokler bo v obrestovanje vključena inflacija bo gotovo vaš donos veliko večji, zato je zgornji primer izračuna samo informativne narave, kakšen bi bil donos zgolj na 6% obrestni meri.

Za rentne varčevalce Delavske hranilnice se pri najemanju posojila v hranilnici, obveznost do rentnega varčevanja ne šteje v izračun njihove posojilne sposobnosti.

Po sedaj veljavni zakonodaji, pripadajo zaposlenemu ob upokojitvi tri povprečne plače, z rentnim varčevanjem pa si boste sami privarčevali v desetih letih gotovo en milijon tolarjev. Vaš odhod v pokoj je lahko zaradi vaše pravočasne skrbi zase veliko varnejši.

ODLOČITEV JE V VAŠIH ROKAH, PRIČAKUJEMO VAS.

Za dodatne informacije se lahko obrnete na Vaš sindikat, ali nas pokličete. Radi se bomo odzvali Vašemu vabilu in prišli z dodatnimi informacijami tudi k Vam.

Ljubljana, marec 1998

Jože Stegne, direktor

Socialne reforme terjajo celovit pristop

Delodajalci so se na seji upravnega odbora GZ zavzeli za hitre socialne spremembe, s katerimi bi povečali konkurenčnost gospodarstva. Večjo skrb za gospodarsko rast pa mora pokazati tudi država.

Delodajalske organizacije so na seji upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije ta torek še enkrat potrdile svojo privrženost hitrim socialnim spremembam, ki naj bi povečale konkurenčnost gospodarstva. Zavzele so se za takojšnje spremembe pokojninskega sistema in za prilagajanje evropskim standardom vrste zakonov, ki naj bi spremljali pokojninsko reformo. Gre za reformo davčnega sistema; zakon o delovnih razmerjih; zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti; zakon o kolektivnih pogodbah; zakon o ekonomsko-socialnem svetu; zakon o socialnem sporazumu; zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij in zakon o stavkah. Delodajalci vidijo v teh reformah, zlasti v pokojninski (v obeh dodatnih stebrih) precejšen vir kvalitetnih naložbenih sredstev.

Zaradi pokojninske reforme je na sejo prišel tudi minister za delo **Tone Rop**. Že v uvodu v razpravo je moral poslušati očitke **Valterja Drozga**, podpredsednika GZ, zaradi zamujanja reform, tudi zakona o delovnih razmerjih in sprememb zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Očitke pa je Drozg naslovil tudi na sindikate, češ da nerazumno odklanjajo drugi pokojninski steber in upokojevanje pri 65 letih ter izenačitev delovne dobe za oba spola. Z ministrom Ropom sta zamere sindikatom naštel kot dobro uigran dvojec. Po Ropovem mnenju imajo sindikati sicer dobre pripombe, ki pa vendarle ne rešujejo glavnega problema, dolgoročno finančno stabilnega pokojninskega sistema. Starostna meja za upokojevanje pri 65 letih sploh ni zacementirana in sploh ni res, da je za vse enaka. Nevedel je članek iz našega časnika o protestih delavk v Muri proti upokojevanju šele pri 65 letih starosti, ki naj bi kazal, da nekdo zaposlene napak informira, morda celo namerano, je menil. Ministrstvo je po Ropovih besedah že sprejelo rešitve za tekstilne delavke in visoko izobražene kadre. Tem ne bo treba delati do 65. leta starosti, saj bo upoštevana zgodnja zaposlitev pri tekstilnih delavkah in izobraževanje pri visokošolskih kadrih.

»O vseh teh vprašanjih smo se še pripravljani pogajati,« je dejal minister. »Vendar pa moramo doseči povprečno dobo upokojevanja pri 60 ali 61 letih. Sedanja povprečna starost pri upokojevanju je pri nas daleč najnižja v Evropi, ljudje se upokojujejo celo pri 48 letih in s 25 leti delovne dobe, manjkajoča leta in delovno dobo pa pridobijo na zavodu za zaposlovanje.«

Rop je sindikalne očitke, da je drugi steber bodočega pokojninskega sistema veliko zlo za siromašne delavce, zavrnil z besedami, da ta steber sploh ni nujen. Pogoj je reforma, toda če drugega stebra ne bo, bodo največjo škodo po Ropu utrpeli prav najslabše situirani.

Minister je še obljubil, da se bo osebno zavzel, da bi državni zbor čimprej sprejel zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti in zakon o delovnih razmerjih.

Emil Vehovar, podjetnik iz Rake

jemu takega zakona bi na zavodih za zaposlovanje ostali le še delomrzneži. Zares brezposelnih naj bi bilo le 60.000 do 70.000, to je Vehovar dokazal z zgodbo (minister je dodal, da jih je še več podobnih): ko je na zavodu za zaposlovanje iskal delavca, je med prijavi, ki mu jih je zavod poslal, odkril "znanca", ki ima obrt in dvoje podjetij...

Podjetnica **Marta Turk** je **Tone Ropu** potožila, da je v zavodu za zaposlovanje zasidrano mnenje, da malemu gospodarstvu niso po-

lem podjetju moč takoj zaposliti vsaj še enega delavca.

Jože Kovač iz Potrošnika je menil, da bo v pokojninskem sistemu čisti komercialni pokojninski sistem treba ločiti o sociale, ki je zdaj vanj vgrajena. Socialni del naj prevzame država in plačuje prek proračuna, pokojnine pa naj temeljijo na pričakovanem donosu, ki naj bo odvisen od višine vložka. **Tone Rop** je takoj odklonil tako možnost, češ da je pokojninska reforma tudi socialna reforma in ne zgolj komercialno zavarovanje.

Direktor Mure **Božo Kuharič** je strnil prepričanje gospodarstvenikov rekoč, da se preveč ubadamo s pokojninsko reformo, zanemarjamo pa druge, ki bi omogočile lažje prilagajanje pokojninskega sistema novim razmeram. Potrebna je tudi temeljita gospodarska reforma, s katero bi omogočili gospodarski razvoj in večje zaposlovanje. S tem vprašanjem se pri nas nihče resno ne spopada.

B. R.

Božo Kuharič:

Pokojninska reforma sama je premalo. Potrebna je tudi temeljita gospodarska reforma, ki naj podpre gospodarsko rast in zaposlovanje.

pri Krškem, je prepričan, da bi malo gospodarstvo v enem letu zaposlilo 30.000 novih delavcev, če bi podjetniki lahko sprejemali in odpuščali po svojih potrebah. V dveh letih po spre-

trebni sposobni kadri in mu pošiljajo kandidate za zaposlitev, ki bi bili bolj kot dela potrebni zdravniške nege. **Marta Turk** je prepričana, da bi bilo prav v vsakem ma-

»Misliš, da naš delavski minister piše novo verzijo bele knjige o reformi pokojninskega zavarovanja?«

»Motiš se, Tonetu Ropu je predsednik vlade naložil pripravo novega zakona. Njegov naziv je še skrivnost, vem le, da naj bi za vse ženske predpisal obvezne ginekološke preglede.«

»Zakaj pa naj bi sprejeli takšen zakon?«

»Prvi minister je Ropu povedal le, da naj bi država bila v p...«

Ker nihče ne more ugotoviti v kateri, bo pač treba pregledati vse. Rop je zato tako resen.«

turistična
agencija

ATRIS

BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA

**A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI
VAM JIH NUDIMO**

BOHINJSKO JEZERO: – dve alpski počitniški hišici za po 6 oseb – kuhinja, kmečka dnevna soba, 3 spalnice, kopalnica – 100 m od jezera – cena 90 DEM na dan, vikend (od petka do nedelje) 190 DEM, upokojenci imajo 10-% popust

BOHINJSKA BISTRICA: – počitniški dom, tri-posteljne sobe, polpenzion 3.600 SIT – garsonjera za 5 oseb – Zoisova Plana – cena 40 DEM dnevno.

POKLJUKA: – počitniški dom MK, dve in štiri-posteljni apartmaji, cena 68 oz. 86 DEM dnevno.

– brunarica MK, dva povezana apartmaja za skupno 8 oseb. Cena za najem celotne brunarice je 135 DEM dnevno

KANIN: – petposteljni apartmaji, 64 DEM na dan. Smučanje je zelo ugodno!

ROGLA: – apartmajska hiša, apartmaji za 4 do 6 oseb, manjši za 2 do 4 osebe, cena od 85 do 120 DEM, odvisno od sezone in velikosti. Kmečki dvorec je neposredno na smučiču. Domača ponudba Pohorja pa je le dopolnitev prijetnim večerom. Atris ponudbo priporoča

PLANICA: – počitniški dom – sobe, etažni TWC, polpenzion 37 DEM dnevno

KOSTEL OB KOLPI: – počitniška hiša za 6 oseb, termini vse leto, cena najema je 65 DEM

KRANJSKA GORA: – tri-, štiri-posteljne sobe, TWC, polpenzion 42 DEM dnevno;

– Porentov dom, polpenzion 42 DEM, otroci do 7 let imajo 50 % popusta

– garsonjera za 4 osebe – cena 40 DEM dnevno.

ČATEŽ: – hišice za 5 oseb, bogata oprema, cena 80 DEM dnevno

– kontejner s prizidano sobo, za 4 osebe – 40 DEM dnevno.

PTUJSKETOPLICE: – apartma za 2-5 oseb.

Cena od 95 do 110 DEM. Končno čiščenje 37 DEM

MORAVSKE TOPLICE: – dve-, tri- in štiri-posteljne sobe, TWC, polpenzion 35 DEM dnevno/osebo

POREČ – hotel Neptun: – polpenzion 41 DEM

PIRAN: – dvo- in štiri-posteljni apartmaji, cena 69 oziroma 85 DEM dnevno

NOVIGRAD: – trisobno stanovanje, 55 DEM dnevno; 1. maj – 70 DEM dnevno.

BARBARIGA: – enosobno stanovanje za 4 osebe, 45 DEM dnevno; 1. maj – 60 DEM dnevno.

B. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje po domačih krajih ali v tujino. Možnost plačila v 3 obrokih.

Sindikalni izlet v POSOČJE: – Kobarič, kosilo na rečni ladji, ogled Vipavske kleti – zabavni večer

POLJANSKA DOLINA: – obisk in ogled Škofje Loke, ogled dvorca Ivana Tavčarja in kulturnega programa, ogled vasi Volče in razstave starih fotoaparatorov, v Suši priprava večerje ob vašem sodelovanju "spretnih" gostov, cena 3200 SIT – brez prevoza

IDRIJA: – enodnevni izlet v Antonijev rov rudnika živega srebra, Kobarič, Vršič, Kranjska Gora – pojedina in zabava.

VIPAVSKA DOLINA: – enodnevni izlet: Kostanjevica, Štanjel, Križ, Lipica, Vipava – kosilo, ogled Vipavske kleti, degustacija in

večerja z zabavo.

BELA KRAJINA: – ogled Metlike – muzej in vinska klet, obisk več domačij s prikazom domače obrti, popoldne obisk kmečkega turizma – pojedina in zabava.

SLOVENSKO MORJE: – z obale, na in pod morjem – Strunjan, pomorski muzej v Piranu, ogled morskega življenja skozi stekleno dno posebne ladjice, picknic v Strunjanu – pojedina in zabavni orkester.

DUNAJ-BUDIMPEŠTA: – 4 dni, vožnja od Dunaja do Budimpešte po Donavi, ogledi mest in zabavni program ob večerih. Osnovna cena 500 DEM – prevozi, 3x nočitev z zajtrkom, hidrogliser. Za ogled se dogovorimo

GRAD HERBERSTEIN V AVSTRIJI: – enodnevni sindikalni izlet (živalski vrt z 600 živalmi, botanični vrt in bogata kulinarčna ponudba). V spomladanskem času čudovit enodnevni izlet na Avstrijsko Štajersko, cena od 105 do 150 DEM

POREČ – 1. MAJ

Od 24. aprila do 2. maja, 3, 5 ali 7 dni – polpenzion, otroci pri starših do 7. leta brezplačno, dvoposteljne sobe, TWC, turistična taksa je v ceni

Hotel TAMARIS	KRISTAL	PICAL	NEPTUN
3 dni	10.200 SIT	9.050 SIT	12.300 SIT
5 dni	17.000	15.500	20.500
7 dni	23.800	21.500	28.700

ROVINJ – 1. MAJ ZA MLADE

Apartmaji za 2, 3 ali 4 osebe – 970 SIT na osebo na dan
Bungalovi za dve osebi s polpenzionom – 3000 SIT na osebo na dan; Otroci do 15. leta imajo 50-% popust pri polpenzionu

**C. REZERVACIJE AVIONSKEH ALI
LADIJSKIH VOZOVNIC****D. POSEBNA POSLOVNA
POTOVANJA**

Organiziramo z upoštevanjem vašega osebnega programa.

E. SEJMI

MÜNCHEN: – BAUMA 98, sejem gradbeništva, od 30. marca do 5. aprila, programi 2 ali 3 dni, cena 265 oz. 435 DEM

STALNO BORZNO SPOROČILO

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na 061/131-00-33, int. 384, 385, 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 16 ure.

HANNOVER: – Industrijski sejem, od 20. do 25. aprila, odhod 20. 4., tri dni, 1060 do 1430 DEM

BIRMINGHAM: – IFSEC in FIREX, sejem požarne varnosti, od 11. do 14. maja, odhod 11. maja, cena 1395 DEM

BASEL: – WORLDIDAC 98, sejem in razstava Vse za šole in šolarje ter pedagoge, povezana z zelo bogatim ogledom Švice, Lichtensteina in dela Avstrije. Za 4-dnevno potovanje je cena 560 DEM. Odhod avtobusa 12. maja 1998.

BOLOGNA: – COSMOPROF, največji mednarodni sejem lepote – 24. do 27. aprila. Odhod 25. aprila, 2 dni, cena 139 DEM.

F. RAZPISANA POTOVANJA

NEW YORK: – šest dni za 870 USD, odhod v marcu 1998;

INDONEZIJA – OTOK BALI: 9 dni, odhod 24. aprila, cena 1070 USD. Pokličite 061/125 00 08 – g. Marko ali g. Igor.

**G. ZAMENJAVA ALI
PRODAJA POČITNIŠKE
ZMOGLJIVOSTI**

Kupimo počitniško prikolico Adria 310 do 380, ponudbe pošljite na Atris

V Bohinju, Stari Fužini ali Fiesi, Strunjanu ali Luciji kupimo počitniško garsonjero

V Piranu prodamo hišo v treh etažah (vsaka etaža ima po 35 kv. metrov)

PRODAMO: garsonjero za 5 oseb na Zoisovi Plani – Bohinj in počitniški kontejner v Čatežu. Pokličite ATRIS.

ATRIS sprejema naročila sindikalnih organizacij za organizacijo dopustov v Sloveniji in ob celotni jadranski obali. Pravočasni dogovor o zakupu: nižja cena in plačilo na več obrokov! Naročite katalog!

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze

DELAVSKA HRANILNICA d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4

POSJILA V DELAVSKI HRANILNICI SO ZA ČLANE SINDIKATOV ZAGOTOVO NAJBOLJ UGODNA

Od 01. 03. 1998 dalje veljajo za novonajeta posojila nižje obrestne mere

VELIKO JE PONUDB, VENDAR JE NAŠA NAJBЛИŽJA VAŠIM PRIČAKOVANJEM

Kaj so naše prednosti:

Potrošniška gotovinska posojila lahko dobite na ročnost od **6 do 48** mesecev, z ugodno obrestno mero **T+5% do T+8%**,

- Posojilo je gotovinsko in zato dodatno ugodno za uveljavljanje različnih popustov,
- Z našim posojilom je možno poplačati drago najeta posojila, še zlasti dolgoročna v katerikoli banki ali hranilnici,
- Namenska dolgoročna posojila lahko dobite na ročnost od **60 do 120** mesecev, z ugodno obrestno mero **T+ 7%**,
- Pogoji za pridobitev namenskega dolgoročnega posojila je 20% polog, ki pa ga izjemno dobro obrestujemo, zato da je vaše varčevanje stimulatívno, obrestna mera je **T+6%**,
- Polog vam lahko omogoči tudi hranilnica, v tem primeru je obrestna mera **T+3%**,

- Naše posojilo boste gotovo vrnili v pogodbeno dogovorjenem roku,
- Ne poznamo izhodiščnih obrestnih mer, ki vam spreminjajo obroke,
- Ne poznamo nizko nastavljenih začetnih obrokov, zato da bi vam večali glavnico in večali obroke v času odplačevanja posojila,
- Obrokov za dana posojila ne spreminjamo,
- Glavnica našega posojila, tudi dolgoročnega se začne odplačevati že z odplačilom prvega obroka,
- Posojilo je možno vrniti v celoti, kadarkoli v pogodbenem roku,
- Odobritev posojila in njegovo izplačilo traja 1 do 3 dni.

Imate pravi naslov, za rešitev vaših načrtov, treba nas je samo poklicati **(061-316881, 312098)**

Jože Stegne, direktor

Zveza Svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalni seminar

Sindikati in delavsko delničarstvo v gospodarskih družbah

Cilj seminarja

Cilj izobraževalnega seminarja je pridobitev znanj s področja notranjega lastništva, s poudarkom na organiziranju in delovanju notranjih delničarjev.

Namembnost

Seminar je namenjen sindikalnim zaupnikom, članom sveta delavcev, delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb, notranjim delničarjem ter drugim predstavnikom posameznih ravni organiziranosti ZSSS.

Seminarja se lahko udeležijo člani sindikatov, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Cas: 14. in 15. april 1998

Kraj: Sindikalni izobraževalni center Radovljica, Gradnikova 1

Vsebina seminarja:

Torek 14. april 1998, od 9.00 do 9.15 ure

UVOD V SEMINAR: Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS.

Od 9.15 do 12.30 ure

Tema I: NOTRANJE LASTNIŠTVO

- sedanji trendi in dejavniki razširjanja delničarstva zaposlenih
- prednosti delničarstva zaposlenih
- nove vloge v podjetju
- sindikat, svet delavcev in delavski direktor v podjetjih v lasti zaposlenih
- pravice in odgovornosti zaposlenih lastnikov

Tema II: ORGANIZIRANJE NOTRANJNH DELNIČARJEV

- interesne skupine po opravljenem lastninjenju
- izkušnje in načini organiziranja notranjih delničarjev v Veliki Britaniji (poimen trustov)

Od 12.30 do 13.30 ure odmor, od 13.30 do 17.00 ure

Tema III: DELNIŠKI SPORAZUM

Tema IV: NOTRANJITRG DELNIC

- udeleženci trgovanja
- način in pravila trgovanja
- določanje cene delnic
- financiranje in likvidnost notranjega trga delnic

Tema V: IZOBRAŽEVANJE IN KOMUNICIRANJE V PODJETJU V LASTI ZAPOSLENIH

- komunikacijski sistem v podjetju (oblike medij udeleženci)
 - kontinuirani proces izobraževanja (vsebine načini izvajanje)
- Predavateljica: **mag. Aleksandra Kanjov-Mrčela**, raziskovalka na Inštitutu za družbene vede pri FDV

Sreda, 15. april 1998, od 9.00 do 12.15 ure

Tema VI: ABECEDA DELNIČARSTVA

- oblike gospodarskih družb
- delniška družba (pravna definicija, oblike, organizacija, organi in pristojnosti, ustanovitev in prenehanje)
- delnica (vrste, vrednost, trgovanje)
- delničar (pravice, odločanje)

Tema VII. ABECEDA RAČUNOVODSTVA

- računovodska poročila - kako jih beremo in kaj nam povedo
- izkazi stanja, uspeha in finančnih tokov

Predavateljica: **dipl. oec. Nadja Cvek**, direktorica Zavoda za lastništvo zaposlenih - DEZAP

Od 12.15 do 13.30 ure odmor, od 13.30 do 16.45 ure

Tema VIII: STRATEGIJA ZSSS DO DELAVSKEGA DELNIČARSTVA

Tema IX: ORGANIZIRANJE IN DELOVANJE NOTRANJEGA DELNIČARSTVA, S POUKAROM NA NALOGE SINDIKATA

Tema X: DELOVANJE SKUPŠČINE DELNIČARJEV

Predavatelj: **Brane Mišič**, član Predsedstva Sveta ZSSS

Metode dela:

predavanja, razprave, igra vlog. Prijave za seminar, na izpolnjeni prijavnici, pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana najkasneje do 7. aprila 1998. Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav, če pa bo prijav več, bomo preostale prijavitelje uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija za seminar, ki vključuje tudi strokovno gradivo, znaša 17.500,00 SIT za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji.

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila dodatno pripišite "Seminar I" sklic na številko 05.

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je to treba navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici.

Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (cena polnega penziona v dvo-posteljni sobi je 6.550 SIT).

Dodatna pojasnila v zvezi s tem seminarjem lahko dobite pri Vandi Rešeta, na tel. št. 061/316 489 ali Jožici Anžel na tel. št. 061/13 10 033 int. 281 in 061/316 489.

Vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS:
Vanda Rešeta

PRIJAVNICA za izobraževalni seminar "SINDIKAT IN DELAVSKO DELNIČARSTVO V GOSPODARSKIH DRUŽBAH", 14. in 15. aprila 1998 v SIC v Radovljici

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Zaposlitev, naziv in naslov družbe:

– delovno mesto:

Član sindikata dejavnosti Slovenije:

Sindikalni zaupnik: DA NE

Druge funkcije v sindikatu (navedite):

Član sveta delavcev: DA NE

Delavski predstavnik v nadzornem svetu DA NE

(naziv in sedež družbe):

Telefonska št.: – doma: – v službi:

Opomba:

Med seminarjem bo udeleženec nastanjen v SIC Radovljica: DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe:

	ZANKA, NASTAVA	60 MINUT	SESTAVINA METINEGA OLJA (upor. za bonbone)	ČISTO PREMOŽENJE
PODPORNI GRADBENI ELEMENT	LITERARNA TRAGEDIJA			
OGOREK, ISKRA				
MIMOIDOČI				
PRITOK DONAVE V ROMUNIJI		TITAN		
		LIDIJA OSTERC		
GRŠKA CRKA		PREGON		
		DRŽAVA V SREDNJI AMERIKI		
IZUMITELJ TESLA				

Avtor: Franci Kalan	NAŠA GLEDALIŠKA IGRALKA (Bernarda)	DRAGO BAJT	1	2	Nova Delavska enotnost		IGRA S KARTAMI ZA ENO OSEBO	METEOR	ZMRZNJEN SNEG	PESNIK GRUDEN		NEKDANJA OSKRBOVAL LADJA S PREMOGOM IN VODO		
RUMENO-RJAVA BARVA		RASTLINA IZ DRUŽINE KACNIKOVIK			PLOVNA REKA OB VZNOŽJU KAVKAZA					PRVI SVETI ZAKRAMENT				
IZUMRLI SLON IZ LEDENE DOBE						ZRAK (latinsko)				PRVI SLOVENSKI ROMAN (Josip Jurčič)	GR. BOGINJA NESREČE			
AMERIŠKI POP GLASBENIK COOPER						SOKRATOV TOŽNIK	DAN V TEDNU				ANTIČNO RAČUNALO	ČETRTI RIMSKI KRALJ	DEL SUKANCA	
												EVA LONGYKA		
NAMEN						SALOMONOV ENIGMATIK UREDNIK IN PUBLICIST	3							
Nagradna križanka	STAROGRŠKI KIPAR	ANG. UT. SOCIAL. (Robert)				ALUMINIJ		ITALIJANSKI SKLADATELJ (Antonio)	FILMSKA ZV.					
MIRNI, RAVNODOŠNI LJUDJE	SOL VINSKE KISLINE					NAJINIZJA TOČKA				ZNAK ZA MNOŽENJE	AVSTR. POLITIK (Julius)			
MODNI KREATOR LAGERFELD					TIPKOVNICA	ŽILA ODVOVNICA						NOG. KLUB		
PTICA UJEDA					ZID	OLIVER ANTAUER		REKA MED POL. IN NEM.				KRŠČANSKA KAZEN ZA GREŠNIKE		
						ZELO VELIK KIP		POZDRAV PRI ODHODU				EGIPČANSKO BOŽANSTVO		
PLATINA		PRITOK DONAVE V BOLGARIJI					PREBIVALEC BALKANA			ROMUNSKI TERENSKI AVTO		RODALI ČRNO JAGODIČJE	DEL NJIVE MED DVEMA RAZOROMA	BABICA (primorsko)
		NEŽA PO ŠP.					TROPSKO DREVO			DRŽ. V ZDA				
STAROGRŠKI FILOZOF								STARORIM. MEJNA REKA						
								KITAJSKA POLJSČINA						
DESNI PRITOK VISLE NA POLJSKEM					NATANČEN PIS. IZDELEK							NAŠ SKLAD. LESKOVIC		
					ZVONE TOMAC							ITAL. IME REKE PAD		
POBREŽJE														
TABOR						ARGENTINSKA POLITIČARKA	4							
MARIBOR														
?	POSTAVA					HLADNO OROŽJE				HEBREJSKA PESEM SLAVE IN ČASČENJA				

Nagradna križanka št. 12

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 12:

1:

2:

3:

4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljeno na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do ponedeljka, 6. aprila letos.

Pravilna rešitev gesel iz 10. številke Nove Delavske enotnosti:

1. SVETI MARKO, 2. VRBA, 3. GRAD KAMEN, 4. BEGUNJE.

Nagrado 5000 tolarjev prejme IDA RESNIK, Bizeljska c. 14, 8250 Brežice. Nagrado bomo poslali po pošti.

**IZHAJA VSAK PETEK!
BOGATE NAGRADE!**